

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

DIŞİŞLERİ KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

31'inci Toplantı

20 Temmuz 2016 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARİ

1.- Komisyon Başkanı Taha Özhan'ın, 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, Komisyonun gündem maddelerinin sıralamasına ilişkin açıklaması

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Temini ve Yönetimine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/719)

2.-Karadağın Kuzey Atlantik Anlaşmasına Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/742)

V.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- FETÖ'cü terörist darbe girişimine ilişkin görüşmeler

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışışleri

Tarih : 20/07/2016 Saat :

Kayıt: Dışışleri

Stenograf :

Uzman :

Sayfa: 3

20 Temmuz 2016 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.04

BAŞKAN: Taha ÖZHAN (Malatya)

BAŞKAN VEKİLİ: Cemalettin Kani TORUN (Bursa)

SÖZCÜ: Sena Nur ÇELİK (Antalya)

KÂTİP: Hasan Basri KURT (Samsun)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantı yeter sayımız vardır.

Dışışleri Komisyonunun 26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı 31'inci toplantısını açıyorum.

Bugün gündemimizde Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Temini ve Yönetimine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı vardır. Onu oradaki kardeşlerimiz bizden hızla bekliyorlardı.

İkinci olarak da aslında, geçtiğimiz günlerde Varşova'daki toplantıya yetişmesi beklenen Karadağ'ın Kuzey Atlantik Anlaşmasına Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı vardır ama gündemimizin tabii ki 1'inci maddesi, aslında, yaşadığımız acı olaydır, kanlı darbe girişimidir. Bugün tüm partilerimizin katılımıyla bunu enine boyuna masaya yatırmaya çalışacağız.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Taha Özhan'ın, 15 Temmuz darbe girişimine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Burada, bizatihi, bu darbe girişimini bu Meclisin çatısı altında çok kanlı bir şekilde tecrübe etmiş olan arkadaşlarımızla, buldukları her yerde bu vahşice terör saldırısına maruz kalmış hem Komisyonumuzun milletvekili üyeleri hem Meclisimizin çalışanları hem de basın mensuplarımızla bir aradayız.

Dünyada birçok kanlı darbe girişimi oldu. Maalesef, kendi memleketimizde de buna benzer girişimlerin başarıya da ulaştığı oldu ama böylesine vahşice bir saldırıyı modern dönemlerde dünyanın hiçbir ülkesinde görmedik. Buna benzer, en son böyle bir sapkın saldırı bin yıl önce Hasan Sabbah'ın haşhaşileri tarafından belki de yapılmıştı. Acımasızca, hiçbir ayırım gözetmeden kendi milletinin üzerine ateş eden, Millet Meclisini bombalayan, kurumlarını bombalayan, polisini katleden sapkınca bir saldırıyla karşı karşıya kaldık. Bugün buraya cenazelerimizi hafta sonu kaldırarak geldik. Bizatihi, en yakın arkadaşlarımızı kaybettik, onları defnettik, komşularımızı kaybettik. Ben kendi memleketimden, seçim bölgemden cenazeler kaldırıp geldim, İstanbul'da yakın arkadaşlarımızı defnedip geldim. Acımız çok büyük ama bunu atlatacağımıza dair inancımız da tam. Zaten bu inanca yaslanarak milletimizin tamamı, hiçbir ayırım gözetmeden bu sapkınca saldırıya karşı dirençlerini ortaya koydular. Zaten onların desteği olmasaydı da bu kanlı saldırı, bu kanlı terörizm ve sapkınlık bertaraf da edilemezdi. Elbette hâlâ sıkıntılar devam etmekte ama ümidimiz odur ki birlik ve beraberliğimizi koruyarak bu saldırıların geriye kalan bütün unsurları da bertaraf edilecektir.

Ben çok fazla sözü uzatmayacağım. Bugün zaten bütün arkadaşlarımız konuyla ilgili etraflıca değerlendirmeler yapacaklardır. Bir kez daha, olabilecek, cümlelerin yeteceği bütün genişlikte lanetliyorum bunu.

Dışışleri Komisyonu olarak elbette bizi ilgilendiren ayrıca bir unsur daha var, bu işin yurt dışı boyutu. Özellikle, bu terör eyleminin arkasında olan kişinin başka bir ülkede, Amerika'da yaşıyor oluşu ve diğer ülkelerde de örgütlenmiş oluşu bizi özellikle ilgilendiriyor. Bu konuda da olabilecek en üst düzeyde aktif olacağımızın ve bu terör örgütüne dünyayı dar etmeye çalışacağımızın şimdiden bilinmesini isterim. Zaten bu türden kanlı girişimler dışarıdan destek bulmadan adım atamazlar ama bu terör örgütünü ayıran bir özellik, daha ilk günden dışarıdan destekle ne yapıyorsa yapıyor oluşudur. İnşallah, milletimizin desteğiyle, Meclisimizin sebat etmesiyle bu destek, bu bağlantı kesilecektir. Ülkemizle yoğun diplomatik ilişkileri olan, belli noktalarda, güvenlik anlamında, askerî anlamda stratejik ilişkileri olan ülkelerin tamamının bu terör örgütüyle doğrudan veya dolaylı, bilinçli veya bilinçsiz ilişkilerini gözden geçirmelerini kendilerinden bekliyoruz. Bu konuda da biz gereken bütün desteği bilgi, belge anlamında kendilerine sunacağız. Bu zaten bir süredir devam eden bir meseleydi ama artık inkâr edilemez bir şekilde, bedelini de milletimiz ödeyerek ortaya çıkmış oldu.

Gündemin 1'inci maddesine geçiyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Temini Yönetimine İlişkin Hükümetler Arası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı var.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkanım, gündeme geçmeden önce bir cümle bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.- İstanbul Milletvekili Oğuz Kaan Salıcı'nın, Komisyonun gündem maddelerinin sıralamasına ilişkin açıklaması

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Bugün 3 tane gündem var, sizin de söylediğiniz gibi en önemli gündem aslında 3'üncü gündem. Yani, hem sıcaklığı sıcaklığına konuşmak açısından hem bütün çerçevesi itibarıyla konuşmak açısından...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 4

Şimdi, 1'inci madde su teminiyle ilgili olan, Kuzey Kıbrıs'la aramızdaki yapılan anlaşma. Burada bizim söylememiz gereken şeyler var, tartışmamız gereken bazı şeyler var. eğer diğer arkadaşlarımız da uygun görürlerse bu maddeyi bir sonraki toplantıya alsak, bugünkü gündemimizin ağırlığı "FETÖ'cü darbe girişimi" olarak geçen...

BAŞKAN – Oğuz Bey, şöyle bir sorunuz var: Akif Hamzaçebi Bey Kıbrıs'ta, orada hem belli sözler vermişler kendileri hem de bizle de görüştüler. Bu özellikle gelen bir madde yani böyle bir şeyimiz var ve haber bekliyorlar. Yani hatta dün toplanıp bunu geçirmemizi bile rica ettiler bizden. Bunun iki boyutu var; birincisi, niye bu maddeler var burada arkadaşlar? Hiç olmayabilirdi ama bir kere biz Meclisimizin sadece çalıştığını göstermek istemiyoruz, biz buradayız yani işlerimizi de yapmaya devam edeceğiz, sebebi budur yani yoksa bunu...

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – 2'nci maddeyle ilgili bir sıkıntı yok ama 1'inci maddede konuşulması ve tartışılması gereken meseleler olacak. Dolayısıyla, o 3'üncü maddenin önüne geçmesin isterim yani 3'üncü gündem maddesinin anlamı daha iyi otursun.

BAŞKAN – Gayet iyi anladım ama...

EREN ERDEM (İstanbul) – Sıralamasını değiştirmek de uygun olabilir.

BAŞKAN – Şimdi, kurumlardan olanlar... Yani, bu gündem sıralaması değil. Burada öncelikle şu rutin işi aradan çıkarıp ondan sonra rahatça devam etmek için istedik. Kurumlardan arkadaşlar var burada, onlar ayrılır giderler, biz medya mensupları ve hep beraber her şey tutanaklara geçecek şekilde devam edelim diye hazırladık. İsterseniz bu şekilde bitirelim ve hızlıca gündeme geçelim.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Temini ve Yönetimine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/719)*

BAŞKAN – (1/719) esas numaralı Tasarı 6 Mayıs 2016 tarihinde Meclise sunulmuş ve 13 Mayıs 2016 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir.

Sözü Dışişleri Bakanlığına veriyorum, çok kısaca alalım.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ AHMET MUHTAR GÜN – Sayın Başkanım, teşekkür ederim. Komisyonumuzu Bakanlığımız adına saygıyla selamlıyorum. Meclisimize geçmiş olsun dilekelerimizi arz ediyoruz.

6 Mayıs 2016 tarihinde imzalanan bahse konu Su Anlaşması KKTC'de 14 Nisanda onaylanmış ve 29 Nisan 2016 tarihinde de Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Benim maruzatım bu kadar efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun sizden de lütfen bir cümleyle alalım.

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI SEDAT KADIOĞLU – Sayın Başkanım, izniniz olursa ben de şahsım adına bu ülkenin bir vatandaşı olarak bu haince saldırıyı kınamak istiyorum. Cenab-ı Allah inşaallah bu tür felaketleri bir daha bu memleketeye göstermez. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılara da şifalar diliyoruz. Gerçekten ülke olarak, vatandaş olarak üzüntümüzü belirtmek isteriz.

Biraz önce Müsteşarımızın da belirttiği gibi, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümetiyle yapılan protokol çerçevesinde Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü adına yapacağımız bazı çalışmalar var. Şu an itibarıyla, Sayın Başkanım, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğümüzde yapılan çalışmalar neticesinde yirmi dört saat su verilen bazı alanlar var ama bir iki alanda su verilemiyor çünkü orada da bazı altyapı eksikliğinden dolayı su temin edilemiyor. Gazimağusa Belediyesi, Lefkoşa, Yeniboğaziçi, Değirmenlik, Güzelyurt, Alayköy, Paşaköy, Vadili, İnönü, Geçitkale, Serdarlı, Lapta ve İskele belediyelerine yirmi dört saat su veriliyor ancak bir iki bölgede -biraz önce de arz ettiğim gibi- altyapıdan dolayı su verilemiyor. Bunların çalışmaları bitiyor, inşaallah ağustos ayı itibarıyla bütün her yere su vermeyi düşünüyoruz Sayın Başkanım.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Söz almak isteyen üyemiz var mı?

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun Oğuz Bey.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Şimdi, az önce de belirttim, bizim tercihimiz bu gündem maddesinin bir sonraki toplantıya alınmasıydı ama irade o şekilde oluşmadı. Onun için şu anda Türkiye'nin içinde bulunduğu durum ve son yaşamış olduğumuz darbe girişiminin önüne geçmesin isteriz biz bu madde.

BAŞKAN – Muhakkak öyle olacaktır.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Onun için birkaç noktayı vurgulayıp esas şerhte belirteceğimiz görüşlerimizi konuyu çok fazla gündemde tutmamak açısından.

Anlaşmanın birçok maddesi var. Biliyorsunuz, Kuzey Kıbrıs'ta elektrik ve su baştan beri bir problem yani Kuzey Kıbrıslıların yaşadığı temel bir problem. Bu anlaşmanın muhtelif maddelerinde -hepsini tek tek saymayayım- yap-işlet-devret modeliyle oradaki tesisler yerel su ve temin edilen su olarak iki ana başlıkta ayrılıyor. "Yerel su" denilen, şu anda hâlihazırda Kıbrıs'ta var olan kendi doğal kaynaklarıyla -kuyularla ya da başka şekillerle- temin etmiş oldukları su. "Temin edilen su" denilen, Türkiye'den döşenen boru

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 5

hattıyla Kıbrıs'a giden su ve bunun dağıtımıyla ilgili tekel oluşturuluyor. Bu tekelin oluşumuyla ilgili de anlaşmanın içinde maddeler var.

Şunu kayda geçirelim: Eğer Türkiye'de su olmasaydı, Türkiye dışarıdan su temin etmek zorunda kalsaydı Türkiye Cumhuriyeti böyle bir anlaşmayı imzalamazdı arkadaşlar. Onun için bizim altına imza atmayacağımız bir anlaşmayı, bağımsızlığını ısrarla önemseydiğimiz, şu anda görüşmelerin yürüdüğü, görüşmeler yoluyla Kıbrıs'ta bir barış sürecinin sağlanmasını istediğimiz, bizim soydaşımız olan bir ülkede de bu şekliyle bu anlaşmanın imzalanmasını biz doğru bulmuyoruz diyeyim, ben sözlerimi burada tamamlamış olayım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Tasarının tümü üzerinde görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA SU TEMİNİ VE YÖNETİMİNE İLİŞKİN HÜKÜMETLERARASI ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 2 Mart 2016 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Su Temini ve Yönetimine İlişkin Hükümetlerarası Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(1/719) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon Raporu hakkında İstanbul Milletvekili Ravza Kavakçı Kan, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak, Adana Milletvekili Talip Küçükcan ve Hatay Milletvekili Fevzi Şanverdi'nin özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Taha Özhan

Malatya

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyemiz olursa -ki söylendi- 20 Temmuz Çarşamba günü saat 17.00'ye kadar şerhlerini lütfen büromuza iletinler. Ek süre istenirse de kendilerine yardımcı oluruz.

Orman ve Su İşleri Bakanlığı temsilcilerine teşekkür ediyorum, sağ olun.

2.-Karadağın Kuzey Atlantik Anlaşmasına Katılımına İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı (1/742)

BAŞKAN – Gündemin 2'nci maddesine geçiyorum; Karadağ'ın Kuzey Atlantik Antlaşması'na katılımına ilişkin anlaşma.

(1/742) esas numaralı Tasarı, 30 Haziran 2016'da Meclise sunulmuş, aynı tarihte Komisyonumuza havale edilmiştir.

Ben yine sözü Sayın Muhtar'a veriyorum.

Buyurun.

DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI MÜSTEŞAR YARDIMCISI BÜYÜKELÇİ AHMET MUHTAR GÜN – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, şu ana kadar İzlanda, Slovenya, Macaristan ve Slovakya söz konusu protokolün onay işlemlerini tamamlamıştır. Karadağ'ın NATO'ya üyelik daveti almasında ülkemiz çok büyük gayret gösteren ülkelerden bir tanesidir. Bir an evvel biz de bunu onaylayanlar arasına katılmayı arzu ediyoruz.

Maruzatım bu kadar efendim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Bak.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Teşekkür ederim Başkan.

Türkiye Büyük Millet Meclisinde NATO Parlamenter Asamblesi Türk Grubu Başkanı olarak Karadağ'ın NATO'ya katılımıyla ilgili bir anlaşmanın imzalanması çok önemli. Bu konuda arkadaşlarımızdan destek istiyoruz çünkü Karadağ ve özellikle Bakanlar'da bulunan Makedonya'nın, Bosna Hersek'in de NATO'ya katılması bölge güvenliği için önemlidir. Bu anlaşmanın onaylanması için destek veren arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

Millî Savunma Bakanlığından Murat Yaman Bey, öncelikle başınız sağ olsun, Allah rahmet eylesin.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI KANUNLAR VE KARARLAR DAİRESİ BAŞKANI HÂKİM ALBAY MURAT YAMAN

– Sayın Başkan, teşekkür ediyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. Ben de bu vesileyle Bakanlığım adına hain saldırıyı esefle

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 6

kınıyorum. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum. Başta Meclisimiz olmak üzere yüce halkımıza geçmiş olsun dileklerimi iletmek istiyorum.

Tasarıyla ilgili olarak da biz de Bakanlık olarak Karadağ'ın NATO'ya katılım protokolünün onaylanmasının uygun olacağını değerlendiriyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum, sağ olun.

Söz almak isteyen başka arkadaşımız var mı?

Buyurun Ravza Hanım, kısaca alalım.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben de Karadağ Dostluk Grubu üyesiyim. Başkanımız da teşekkürlerini arz ediyor. Bunun inşallah en kısa zamanda geçmesi ve NATO üyeliğinin önemi konusunda toplantı yapmıştık biz de.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun, çok teşekkür ediyorum.

Tasarının maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

KARADAĞIN KUZEY ATLANTİK ANTLAŞMASINA KATILIMINA İLİŞKİN PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1- (1) 19 Mayıs 2016 tarihinde Brüksel'de imzalanan "Karadağ'ın Kuzey Atlantik Anlaşmasına Katılımına İlişkin Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sözcülerle ilgili önergeyi okutuyorum:

Dışişleri Komisyonu Başkanlığına

(1/742) esas numaralı Kanun Tasarısı'nın Komisyon raporu hakkında Mardin Milletvekili Ceyda Bölünmez Çankırı, Karaman Milletvekili Recep Şeker, Samsun Milletvekili Hasan Basri Kurt ve Şanlıurfa Milletvekili Halil Özcan'ın özel sözcüler olarak atanmasını teklif ederim.

Taha Özhan

Malatya

Dışişleri Komisyonu Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporuna muhalefet şerhi koymak isteyen üyelerimiz, 20 Temmuz Çarşamba saat 17.00'ye kadar muhalefet şerhlerini iletebilirler.

Millî Savunma Bakanlığından ve Dışişleri Bakanlığından arkadaşlarımıza çok teşekkür ediyoruz.

V.- KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- FETÖ'cü terörist darbe girişimine ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Toplantımızın bundan sonraki bölümü FETÖ'cü terörist darbe girişimi hakkındaki müzakerelerdir. Ben söz isteyen bütün arkadaşlarımıza sırayla söz vereceğim. Eğer birkaç tur yapmamız gerekirse ki zamanla tartışma açılacaktır, ihtiyaç olabilir. İlk konuşmalarımızı -buradan süre tahdidi yapmama bile gerek yok- biraz daha derli toplu, kısa tutarsak zaten ikinci turda tekrar söz alarak devam edebiliriz.

Sıradan ben söz isteyen arkadaşlara söz vermek istiyorum.

Buyurun Ahmet Bey, sizden başlayalım.

AHMET AKIN (Balıkesir) – Sayın Başkanım teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar ve Türk milleti; hepimize geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum. Türk Silahlı Kuvvetleri içindeki bir cuntanın Parlamento demokrasiimize ilişkin darbe girişimini lanetliyoruz. Türk ordusunun üniformasına ve onuruna yakışmayan tutum içindeki bu gruba karşı siyaset kurumu, milletvekillerimiz ve milletimiz gereken tutumu alarak karşı çıkmıştır. Parlamento demokrasi birikimimizin yarattığı demokrasi kültürü, bu darbe girişimini başarısız kılmıştır. Her türlü darbe ve kalkışmaya karşı halkın demokratik direnme hakkı kutsaldır. Parlamento demokrasiinin yarattığı tarihsel birikimin gücüyle, halkımız darbeye karşı direnme hakkının bir örneğini vermiştir. Bu bağlamda, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da asker-sivil ayrımı yapmaksızın her türlü darbe girişimine ve vesayete şiddetle karşı olduğumuzu ifade ederiz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 7

Siyasi partilere, önümüzdeki dönemde çok önemli sorumluluklar düşmektedir. Benzeri olaylarla bir daha karşılaşmamamız için siyasi partilerin öz eleştiri yapması bir zorunluluktur. Darbenin başarısız kılınmasında, tüm baskılara rağmen özgür ve bağımsız kalma iradesini kaybetmeyen medyanın rolü de ayrıca takdir edilmelidir.

Önümüzdeki görev, darbecilerin hesap vermesi, toplumsal normalleşmenin sağlanması ve demokrasinin güçlenmesidir. Türkiye'nin saygınlığı açısından hesaplaşma süreci sadece ve sadece hukuk sınırları içerisinde yürütülmelidir. Darbeciler, tüm iş birlikleriyle birlikte hukuk düzeni içinde yargı önünde hesap vermelidirler. Hesap sorma sürecini ve soruşturmaları, Anayasa ve hukuk sınırları dışına taşıyıp bir cadı avına dönüştürmek Anayasa'yı ihlal eden darbecilerle aynı konuma düşmek olur. Soruşturmalarda, özellikle sorumlu olan ile olmayanı ayırmak, sorumlulardan hukuk sınırları içinde hesap sormak, bundan sonraki normalleşme ve demokratikleşme sürecinin selameti açısından büyük önem taşımaktadır. Soruşturmalar, intikam ve tasfiye fırsatı gibi görünmemelidir. Öte yandan, hukuk devletinin gereği olarak er ve erbaşlara dönük linç girişimleri de aynı biçimde soruşturulmalıdır. Siyaset kurumu ve devlet organları halkın kutuplaştırılmasına, kışkırtılmasına, çatışma potansiyelinin tahrik edilmesine, Türk Silahlı Kuvvetlerinin düşman gibi gösterilmesine dönük her türlü girişim ve ortamı ortadan kaldırmakla sorumludur.

Ülkemizin geleceği tam demokrasidedir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak bütün siyasi partilere açık çağırımızdır. Güçlü bir parlamenter sistem ve özgürlükçü demokrasi için her türlü çabayı göstermeye hazırız. Bu bizim tarihî sorumluluğumuzdur.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Ahmet Bey çok teşekkür ediyorum.

Ümit Bey, buyurun.

ÜMİT ÖZDAĞ (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; mehdi iddiasında olan bir zatın, çetesiyle birlikte gerçekleştirmiş olduğu Türkiye Cumhuriyeti tarihinin ilk sözde siyasal İslamcı darbe girişimiyle Türkiye karşı karşıya kalmıştır. Bu alçakça darbe girişimi, yine Türk Silahlı Kuvvetlerinin gerçek subay, komutan ve astsubay kadrolarının direnişiyile, Türk halkının sokağa çıkmasıyla ve iktidarıyla muhalefetiyle bütün demokratik güçlerin sert karşı çıkışıyla bastırılmıştır.

Ancak, önümüzdeki süreç, olağanüstü büyük bir önem taşımaktadır. Çünkü, Türkiye, büyük iç ve dış tehditlerle karşı karşıyadır. Türkiye'nin içinden geçtiği ve devletin, neresinden bakarsanız bakın, bütün unsurlarıyla bir sarsıntı ve travma içinde olduğu dönemde, mevcut PKK ve IŞİD tehdidinde, önümüzdeki günlerde şekil değiştiren Gülen terör örgütünün tehdidi de eklenecektir.

Dün akşam, Ankara yakınlarında 15 kişilik silahlı bir grubun İstanbul-Ankara karayolu çevresinde dolaştığı bilgisi geldi. Bu yeni terörist unsurun özelliği, terörle mücadele konusunda eğitilmiş olmaları. Yani bunlar, teröristlerden daha iyi terörist niteliğini taşıyorlar. Önümüzdeki günlerde, sakat inançlarıyla 15-16 Temmuz gecesi Türkiye Büyük Millet Meclisini, Ankara Emniyet Müdürlüğünü bombalayan, silahsız halkın üzerine ateş açan bu unsurların Türk milletine karşı ve Türk devletine karşı intikam eylemleri başlayabilir. Ülkeyi kan gölüne çevirebilirler ve Türkiye'nin içerisinde olduğu zaaf ve travmadan istifade etmek isteyen, Türkiye'nin düşmanı dış dinamikler de bu zaaf sürecini ayrıca istismar etmek isteyebilirler. Bu süreçten ancak devlet katında stratejik bir akıl çerçevesinde ülkenin yönetilmesiyle çıkmamız mümkündür.

Öncelikle yapılması gereken, toplumsal bölünmüşlük ve gerilimi düşürecek adımların hızla atılmasıdır. 15-16 Temmuz gecesi bir şeyi çok açık şekilde göstermiştir. Bazen, iktidara gelmek için yüzde 50 yeter ama iktidarda kalmak için yüzde 50 bile yetmemektedir. 15-16 Temmuz gecesi, iktidarı iktidarda tutan, Türk milletinin yüzde 100'üne yakınının iktidara desteği olmuştur. Önümüzdeki süreçte de iktidarın, ben bu yüzde 100 desteğe ihtiyaç duyduğunu, hepimizin ihtiyacı olduğunu düşünüyorum. Bugüne kadar siyasette değişik gerilim stratejileri uygulanmış olabilir. Bunlar siyasetin kendi koşulları içinde meşrudur da. Ancak, Türkiye'nin ulaşmış olduğu yüksek gerilim ve ağır travma sürecinden hızla çıkması için her türlü gerilim stratejisine derhâl son verilmesi ve herkesi kucaklayıcı ve iş birliğini öngörücü bir yaklaşımın temsil edilmesi gerekmektedir.

İki, Güleni terör örgütüne karşı mücadelede hukukun üstünlüğü ilkesi göz önünde tutulmalıdır. Güleni terör örgütüyle mücadelenin hukuki boyutuna karşı uluslararası şüphe ve eleştiri gelmesi engellenmelidir. Bu terör örgütünün dünyanın her yanında ulaşmış olduğu finans ve entelektüel kapasite, önümüzdeki dönemde Türkiye'nin bu terör örgütüyle mücadelesine karşı uluslararası engellerin çıkartılmasını beraberinde getirecektir ki bunun aşılmasının tek yolu, mücadelenin hukukun üstünlüğü ilkesi çerçevesinde sürdürülmesidir.

Üçüncü olarak altını çizmek istediğim husus, Türk Silahlı Kuvvetlerinin hızla hukuki, personel ve moral anlamda bir bilinçli politikayla takviye edilmesi gerekmektedir. Türk milletinin bu coğrafyada varlığını istikrar içinde sürdürebilmesi ve devletimizin ağır tehditlerle karşı karşıya kalmaması için güçlü bir orduya ihtiyaç duyduğumuz açıktır. Hele çevremizdeki coğrafyada devletler yıkılır ve iç savaşların dalgaları Türkiye'ye doğru sert bir şekilde çarparken Meclisimizin bombalanmasından önceki kısa süreçte Meclisimizin 100 metre sağında ve 500 metre solunda onlarca insanın öldüğü bombalamalar yapılırken her zamankinden daha fazla güvenliğe ihtiyacımız var ve bu da güçlü bir TSK ve güçlü bir polisle sağlanır. TSK'dan EMASYA'yla alınan yetkilerin derhâl devreye girmesi gerekmektedir. Genelkurmay insani istihbarat teşkilatı hızla kurulmalıdır. Yine, Ergenekon, Balyoz ve casusluk davalarıyla, Gülenlerin kurmuş olduğu komplolarla Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılmaya zorlanan kadroların özellikle Deniz ve Hava Kuvvetlerindeki görevlerine geri dönmelerini sağlayacak yasal düzenlemeler gerçekleştirilmelidir. Ayrıca, bunların dışında, özellikle Hava Kuvvetlerinde yapılan psikolojik operasyonlarla birçok vatanperver ve hukuk içinde yaşamayı bir kural edinmiş olan savaş pilotumuz ordudan ayrılmaya zorlandı, bunların da geri dönmelerinin önünün hızla açılması gerekir.

BAŞKAN – Sayın Özdağ, toparlayalım lütfen.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 8

ÜMİT ÖZDAĞ (Gaziantep) – Öte yandan, TSK içindeki Gülençi kadrolaşma askerî liselere kadar ulaşılarak sonuna kadar tasfiye edilmelidir. Gülençilerin sadece subay kadrosu içinde ve astsubay içinde olduğu düşünülmemelidir, sivil memurlarda da bir Gülençi yapılaşma vardır, derhâl tasfiye edilmelidir. Sözleşmeli subayların çok etkili bir şekilde gözden geçirilmesi gerekiyor, sadece askerî liseler ve harp okulundan bahsediliyor, oysa sözleşmeli subaylar arasında da çok etkili bir yapılanmaları olduğu açık.

Bütün bunlar yapılırken Gülençilerle mücadelede Diyanet İşleri Başkanlığına büyük bir rol düşmektedir. Çünkü, eğer bu kadrolar temizlenir fakat dışarıda bir dinsel kökenli mağduriyet düşüncesiyle tekrar toparlanan bir yapı oluşur ise bu yapı da Türkiye Cumhuriyeti devleti için büyük bir istikrarsızlık kaynağı olacaktır. Burada yapılması gereken ideolojik ve politik bir mücadeleyle -ki bunu siyasi partiler değil, ilahiyat fakülteleri, Diyanet İşleri Başkanlığı yapar- Gülençiliğin İslami yorumunun ne kadar sapkın olduğu ortaya konulmalıdır.

Türk Silahlı Kuvvetlerinde yapılan temizleme operasyonlarının Emniyet Genel Müdürlüğünde de yapılması gerekir. Ancak ordu ve polisteki tasfiyenin Irak'ta Saddam'ın devrilmesinden sonra Irak ordusunda gerçekleştirilen tasfiyelerle dışarıda profesyonel bir kadronun, terörist kadronun oluşmasını veya terörizme dönüşecek kadronun oluşmasını engelleyecek şekilde yapılması gerekir. Bu da biraz önce dikkat çektiğim ancak politik ve ideolojik mücadele yapılırsa gerçekleşir.

Vatandaşın silahlandırılması, teşviki...

BAŞKAN – Toparıyoruz.

Tekrar söz gelecek.

ÜMİT ÖZDAĞ (Gaziantep) – Biliyorum. Ben ayrılacağım bir başka toplantı için, kusura bakmayın, onun için ifade ediyorum.

Türk Ceza Kanunu'nda terör örgütü dışında "gizli örgüt" şeklinde bir tanımlama yapılmalı ve bu tür örgütlerle daha şiddet kullanılmadan önce mücadele imkânı başlamalıdır. Bu, Türk Ceza Kanunu'nda büyük bir eksiklik. "Gizli örgüt" tanımlamasını gerçekleştirmemiz gerekiyor. Terörizmle mücadelenin yoğunlaştırılması gerekiyor. Dış politikada komşularla barış politikasının hızlandırılması, özellikle Suriyelilerle mücadelenin hızlandırılması gerekiyor.

Son olarak, cemaatçilerden boşalacak kadrolara atamalar yapılırken AKP referansı değil, liyakat şartı getirilmelidir. Bu da toplumsal barışın önemli bir parçası olacaktır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

Buyurun Cemalettin Bey.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle ben de bu 15 Temmuz gecesi yapılanı kınıyor ve inşallah bir daha tekrarlanmasını dileğimde bulunuyorum. Bu vesileyle muhalefet partilerimize ve tüm halkımıza teşekkür ediyorum. Gerçekten gerek muhalefet partilerimizin dik duruşu gerekse halkımızın kendi demokrasisine sahip çıkışı sonrasında bu kalkışma bastırılmıştır.

Burada birkaç hususu vurgulamak istiyorum.

Birincisi, Ümit Bey'in bahsettiği bu siyasal İslam meselesi...

ÜMİT ÖZDAĞ (Gaziantep) – Sözde.

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) – Sözde bile olsa o parantezin içine giremeyecek bir yapısal özelliği olduğu için...

Hareketin yapısına ilişkin kısa bir değerlendirmede bulunursak, 1970'lerden itibaren bu hareket aslında sağcı bir harekettir ve daima merkez sağ çizgisinde devam etmiş ve bu çizgideki partilere oy vermiş ancak 2002 sonrasında AK PARTİ'ye siyasal anlamda destek olmuş bir hareket yani oy anlamında. Bu hareket bütün tarihi boyunca -tırnak içinde- siyasal İslam'a karşı çıkmıştır ve dışarıdaki bütün propagandalarında kendilerinin İslamcı olmadıklarını, İslamcılığa karşı olduklarını ve tam tersine, özellikle 17-25 Aralık sonrasında AK PARTİ'yi İslamcılıkla suçlayarak kendilerinin -tırnak içinde- ılımlı İslam olduklarını ve Batı'yla çok da uyumlu olduklarını belirtmişlerdir. Dolayısıyla, "İslamcı" kelimesine hiçbir şekilde bulaştırılmaması gereken bir "cult" harekettir bu. Kişiyi kültürleştirir, işte, mehdileştiren ve arkasından gelenlerin de buna iman ettiği, bir anlamda DAİŞ benzeri beyni yıkanmış, kendi halkına, sivil insanlara kurşun sıkacak, onları bombalayacak düzeyde DAİŞ zihniyeti gibi bir harekettir.

İkinci konu, dış basının, ben hareket başladığı andan itibaren dış basını takip ettiğim için özellikle Amerika ve İngiltere'deki basının utanç verici tavrıdır, başından itibaren bir kısmı açık bir kısmı örtülü destek verdiler. Türkiye'de bu hareket başarıya ulaşsa aynen Mısır'da başarıya ulaştığında ne yaptılarsa aynı şekilde destek olacaklardı. Bu da onların demokrasi, sandık ve millî irade konularında ne kadar ikiyüzlü ve çifte standart sahibi olduklarını da göstermiştir. Ayrıca, Amerikan yönetimi, Kerry de başında gerçekten çok utanç verici bir demeç yayınlamış yani "İzliyoruz." falan filan, böyle "taraf" gibi şeyler kullanmış. Bu da aslında darbe başarılı olsa bunların ne yapacağı konusunda bize bir fikir vermektedir.

Son olarak, TSK'nın asli görevine dönmesi konusunda; doğrudur, TSK asli görevine dönmelidir. TSK içinde sadece Fethullahçı cunta yok, geçmişteki -yani geçmişi kastederek konuşuyorum- 4 darbenin tamamı Fethullahçı olmayanlar tarafından tertiplenmişti. Dolayısıyla, sadece bunlara odaklanıp oluşabilecek başka cuntaları da göz ardı etmeden bütün demokrasi dışı hareketinde TSK içinde gelişmesini engelleyecek yeni bir yapılanma gerekiyor. Elbette biz ordumuzu seviyoruz ve ordumuzun başarılı olmasını istiyoruz ama ülke savunmasında; siyasette değil.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun Ekmeleddin Bey.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 9

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de sözlerimin başında 15 Temmuzda olan darbe teşebbüsünü kınıyorum, lanetliyorum ve gerçekten utanç verici bir hareket olarak tarihe geçecektir.

Meclisini bombalayan bir asker olamaz. Hele Türk askerinin Meclisin ne demek olduğunu her şeyden, herkesten önce bilmesi lazım gelir. Bu, Gazi Meclistir; bu, cumhuriyeti kuran Meclistir; bu, orduyu yöneten Meclistir. Orduyu zaferlere ulaştıran Meclisin kendisidir cumhuriyet kurulurken. Binaenaleyh, bu Meclisi bombalamak korkunç bir ihanettir, cinayettir, affedilecek tarafı yoktur.

Ben arkadaşlarımızın, daha önce konuşanların söylediklerine katılıyorum, katılmamak mümkün değil. Zaten bu müşterek reaksiyon, müşterek hareket tarzı ve tavır bu darbenin hezimete uğramasını sağlamıştır. Bütün millet olarak dört parti de burada bir müşterek anlayış etrafında bir metin hazırlayıp okumuştur, Meclis Başkanımız tarafından okunmuştur.

Benim burada söylemek istediğim iki tane şey var. Birincisi: Bizim, bu hadiseden gerekli dersleri çıkarmamız lazım. Bunu hem kurum bazında yapmamız lazım hem de sosyal realiteler bazında yapmamız lazım. Kurum bazında, her şeyden önce, bu darbenin son ana kadar bilinmemesinin sebebini öğrenmek lazım. Burada bir kusur vardır, kusurlar vardır, hatalar vardır, yetersizlikler vardır. Bunları itiraf etmek lazım, bunları bulmak lazım, itiraf etmek lazım; bunların, tabii, tedbirini almak lazım.

İkinci husus: Bu cinayetleri işleyenler ile başkalarını birbirine karıştırmamak lazım yani kurunun yanında yaşı da yakmayalım. Rakamlara bakıyoruz, 49 bin, 50 bin devlet memuru, üniversite hocası, öğretim üyesi, öğretmen görevinden alınıyor. Yani, eğer bu teşkilata üye olan, bu terörist gruba üye olan, bu harekete üye olanların sayısı 50 binse bu devletin içerisinde bu vahim bir şeydir. Bunun da bir nefis muhasebesini yapmak lazım. Nasıl olur da bu devletin yapıları içerisinde 50 bine yakın insan sızıyor? Nefis muhasebesi yapalım ki bir daha böyle bir tehlikeyle karşı karşıya gelip maruz kalmamak lazım.

Benim söylemek istediğim şu, biraz önce arkadaşlar söylediler: Her şey hukuk dairesi içerisinde, hukuk çerçevesi içerisinde, hukuk hâkimiyeti içerisinde, anayasal düzen içerisinde olmalıdır. Ben bunun altını çizmek istiyorum. Çünkü, bunu yapmadığımız zaman, o zaman biz düşman cephelerini artıracacağız. Biraz önce arkadaşlar da işaret ettiler, hazır duran düşmanlarımız var ve bunlarla uğraşmak gerçekten çok zor.

Ben son olarak şunu söylemek istiyorum: Türkiye bugün bu darbeye beraber yeni bir tehlikeli döneme girmiştir. Yani, Suriye'deki iç savaşın akislerinden sonra... Ki orada yine bizim hatalarımız oldu ve bunu da kabul etmemiz lazım. Zaten Hükümet de şimdi bu hatalarını düzeltiyor ama orada biraz daha fazla bir nefis muhasebesi lazım.

Şimdi, biz bunu kaç defa söyledik, partimiz bunu kaç defa söyledi, bendeniz farklı pozisyonlarda bunu çok söyledim ama oradaki ateş sızdı bize. Şimdi, ateş iki türlü sızdı. Bir, güneydoğudaki ateş var, şimdi Ankara'da bir ateş var. Nerede bu ateş? Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde. Şimdi, bu ateşin alevleri söndürüldü biraz, görünmüyor artık. Biraz önce Ümit Bey çok mühim bir haber verdi bize. Buna benzer hadiselerin olacağını tahmin etmek mümkündür. Ama biraz da görünmeyen, bir içten ateş olacaktır yani o küllerin altında devam eden bir ateş olacaktır. Bu ateş çok tehlikeli çünkü bu ateşin ne zaman parlayacağını tahmin edemezsiniz. Onun için, Türkiye'de kutuplaşmayı önleyecek, toplumu artık germeyecek ve bunun bir gereği olarak da halkın sokaklardan, meydanlardan artık çekilmesini sağlamak lazım. Çünkü, bu, halkın böyle mütemadiyen sokaklarda olması, meydanlarda olması tecrübeyle sabittir, Tahrir'de olduğu gibi, başka yerlerde olduğu gibi, tecrübeyle sabittir, başka mecalara dökülmüştür.

Şimdi, dün arkadaşlar geldiler. Ankara'nın bir mahallesinde, ellerinde silahlarla dolaşip nara atan bazı insanlar "Biz bu laikleri temizleyeceğiz..." Şimdi "Bu laik." demek, "Bu dindar." demek çok kötü bir şey, böyle bir ikiliğe girmek çok tehlikeli bir şey. Yani, Türkiye eğer bu tarafa sürüklenirse o zaman Robert Fisk'in söylediği noktaya geleceğiz. Yani, Sykes-Picot devam ediyor ve Suriye için de, Irak için de başlayan hadiseler Türkiye için başlatılmış bulunuyor ve devam edecektir. Türkiye'de eğer biz iç cephede güneydoğu hareketlerinin ötesinde, bir ikilik, bir zıtlık, bir çatışma zemini yaratarsak yani büyük vebal altında kalırız ve bunun vebali başta siyasilere gelir. Onun için, biz bu Meclisin üyeleri olarak bunları tezekkür etmek durumundayız.

Siz Sayın Başkan, böyle bir konuyu gündeme getirdiğiniz için ve böyle bir fikir alışverişi için zemin sağladığınız için sizi tebrik ediyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sağ olun.

EKMELEDDİN MEHMET İHSANOĞLU (İstanbul) – Lütfen bunların altını çizelim ve eğer siz bir bildiri falan yaparsanız, bir açıklama yaparsanız bütün buradaki konuşmaların bir özetini bütün unsurlarıyla lütfedip yazarsanız minnettar oluruz.

BAŞKAN – Onu yapacağız Sayın İhsanoğlu. Sadece onu yapmakla da kalmayacağız ama ben diğer siyasi parti grup başkan vekilleriyle de bir şekilde istişare edip... Çünkü, Mecliste, anladığım kadarıyla, bazı araştırma komisyonları kurulacak. Bizim de burada üzerimize düşen görevler var ama onlarla böyle kesişmeyecek bir şey yapmamızda fayda var. Yani, aynı anda 5 tane, 4 tane araştırma komisyonu, aynı konuyla ilgili tek başlıkta olmasın diye ben onu hemen bugün istişare edeceğim inşallah.

Bizi, tabii, ilgilendiren boyutu diğer komisyonlardan, bu terör örgütü liderinin dışarıda olması ve bizim de Dışişleri Komisyonu olmamız. Bize düşen, bu dönemde, müstakil, özel görevler olacak. Bildiri kısmını zaten birkaç versiyonuyla ben hemen hazırladım, onları da gündeme getireceğiz inşallah ama asolan şey, bu terör örgütünün ve eylemlerinin dışarıdaki ayağına dair bizim komisyonumuzun neler yapabileceği. Ben Meclisimizin diğer gruplarıyla uyumlu olacak şekilde, hatta belki yarın yeniden komisyonu davet edip komisyon kurmamız gerekiyorsa -ki ben gerektiğini düşününlerdenim- hızlıca kuracağız. Eğer olmazsa da haftaya muhakkak yine bir araya geleceğiz.

Ben AKPM Başkanımız Sayın Talip Küçükcan'a söz vereceğim, geleceğim sırayla.

Buyurun.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 10

TALİP KÜÇÜKCAN (Adana) – Sayın Başkan, değerli üyeler; 15 Temmuzda çok ciddi bir darbe girişimi yapılmıştır; demokrasiye, özgürlüklere, millî iradeye saldırı gerçekleştirilmiştir, devlete ve millîete karşı haince bir eylem içerisinde olunmuştur. Ben de Adalet ve Kalkınma Partisinin üyesi olarak bunu hem partim adına hem de kendim adına lanetliyorum ve kınıyorum. Eğer bu darbe girişimi başarılı olsaydı hem Türkiye Büyük Millet Meclisi kapanacak, millî irade hapse atılacak ve biz milletin temsilcisi olarak bugün burada toplanamayacaktık, büyük ihtimalle hepimiz hapisane köşelerinde bir şekilde derdest edilecektik. Ancak, bu girişim, Sayın Cumhurbaşkanımızın, Başbakanımızın, Hükümetimizin, Meclisimizin, muhalefet partilerimizin, sivil toplum kuruluşlarının ve toplumun bütün kesimlerinin, hangi siyasi, ideolojik fikre sahip olursa olsun hepsinin büyük bir direnişle akim kalmıştır ve bu girişim durdurulmuştur.

Bu çerçevede, ben de bu darbenin durdurulması için hayatlarını feda etmeye hazır olan herkese müteşekkirim. Özellikle siyasi partilerimizin aldığı tavrı alkışlıyorum. Medya içerisinde de gerçekten cesurca tavır alanlar oldu, onları da tebrik etmek istiyorum. Elbette bu haince girişim, Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde bazılarının girişimiyle başlatıldı ancak Türk Silahlı Kuvvetlerinin büyük bir kısmı kurumsal olarak ve hiyerarşik olarak bu girişimin, bu haince planın içerisinde yer almadılar. Bu anlamda da Türkiye'nin büyük bir şansı olduğunu ifade etmekte yarar görüyorum. Türk Silahlı Kuvvetlerinin yıpratılmaması konusunda bütün partilerimizin ve bütün üyelerimizin hassasiyetlerine de katılıyorum. Ancak, bu gelişmeler gösteriyor ki bize hem Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde hem de diğer güvenlik birimleri içerisinde yeniden bir yapılanma da gerekiyor.

Darbe karşıtı güçler arasında polis teşkilatımızın da çok önemli rol oynadığını ifade etmeliyim. Gerçekten de darbenin durdurulmasında hayatları pahasına büyük bir mücadele verdiler. Bu vesileyle, hayatını kaybeden şehitlerimize rahmet diliyorum, yaralılara ise acil şifalar diliyorum.

15 Temmuz, demokrasi ve millî irade günü olarak artık tarihimize geçmektedir. Evet, bir taraftan, bir kara lekenin başlangıcıydı çünkü siyasi tarihimizde biz daha önce de bunları yaşamıştık; 1960'ta, 1970'te, bir de 1980'de. Ancak, ilk defa Türkiye'de farklı bir gelişme oldu; insanlar sokaklara çıktılar, toplumda herkesin demokrasiye sahip çıktığı, kendi millî iradesine sahip çıktığı bir dönem yaşandı. Bu da bize, aslında, demokrasinin ne kadar içselleştirildiğini ve demokrasinin korunması için insanların kendi hayatlarını feda edebilecek şekilde bu değere sahip çıktıklarını göstermektedir. O nedenle, 15 Temmuz şehitlerimizin hatıralarının yaşatılması için Millet Meclisi gerekirse yeni birtakım düzenlemeler yapmak durumunda olacak. Bunların isimlerinin yaşatılması, belki bazı müzelerin oluşturulması... Çünkü bu, gerçekten de Türk siyasi tarihi açısından son derece önemlidir ve anlamlıdır.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu darbe girişimi, demokrasinin en önemli ortak değer olduğunu bir kez daha göstermiştir bize. Bu anlamda, altını çizerek tekrar ifade etmek istiyorum, her şerden bir hayır doğabilir. Bu şerden de bir hayır doğduğunu ifade etmek istiyorum. Sayın Başbakanımızın konuşmalarında ifade ettiği gibi, özellikle muhalefet partilerinin başkanlarıyla bir araya geldikten sonra yaptığı açıklamalar bize bunu gösteriyor, artık Türkiye'de daha önce, belki de Türk siyasi hayatında hâkim olan kutuplaştırıcı söylem ve dilin yumuşayacağı; Sayın Başbakanın da ifade ettiği şekilde, birleştirici ve kapsayıcı, kuşatıcı bir siyasal dilin, siyasal tutumun başlayacağı bir dönemdir bu çünkü gerçekten de Türkiye'nin buna ihtiyacı var. Bu anlamda, belki de çıkarılacak derslerden bir tanesi, bu şerri bir imkânâ dönüştürmektir. Ben, darbe girişiminin durdurulmasının yeni bir imkân yarattığını düşünüyorum çünkü şu anda sokaklarda olan insanlara baktığımızda... Ben dün gece saat iki civarında Kızılay'dan ayrıldım; bu milletin fertlerinin, hemen hemen bütün toplumsal kesimlerinin, ideolojik kesimlerinin orada olduğunu gördüm. Aslında, dersi orası veriyor bize. Oradan da büyük dersler çıkarmak gerektiğine inanıyorum. Bu da Türkiye'de Adalet ve Kalkınma Partisinin Hükümeti ve Meclisimizdeki diğer siyasi partilerin katılımıyla, desteğiyle demokratik kurumlarımızın daha da güçlendirilmesi gerektiğini gösteriyor bize. Eğer bir ülkede darbe girişimi varsa demek ki hâlâ bazı açıklar var demektir, hâlâ bazı sıkıntılar var demektir. Eğer darbe ortak bir risk ise hepimiz için, demokrasi için, millî irademiz için, o zaman biz de bu yaşananları bir imkânâ dönüştürmek ve yeni bir siyasi dil, yeni bir siyasi hava yaratmak durumundayız. Toplumun beklentisinin de bu olduğu kanaatindeyim.

Sayın Başkan, değerli üyeler; yurt dışında bazı kesimlerin, darbe girişiminin vahametini görmezden geldiklerini ifade etmekte yarar görüyorum. Gerek Batı basınında gerekse farklı entelektüel çevrelerde yapılan tartışmalara baktığımızda, Türkiye'deki millî iradeyi küçümseyen, direniş itibarsızlaştırma girişiminde olanlar olduğunu ifade etmeliyim. Bu konuda da Komisyonumuza özel bir görev düştüğünü ifade etmek istiyorum. Özellikle Batı basınında çıkan, Batı siyasal çevrelerindeki bu küçümseyici tavra bizim bir tepki göstermemiz gerektiğine inanıyorum.

Bu anlamda, elbette, darbe girişiminde bulunanlara hesap sorulması gerekmektedir. Dünyanın neresinde olursa olsun, seçilmiş hükümetleri ortadan kaldırmaya çalışan darbeciler yargılanır, hesap sorulur. Elbette şu anda, gerek içeride gerekse dışarıda bu darbe girişiminin sonucunda, hesap sorulma sürecinde bazı çağrılar yapılmakta, bazı hatırlatmalar yapılmakta, biz de Adalet ve Kalkınma Partisi üyeleri olarak bunu ciddiye almaktayız. Elbette ki sorulacak hesap mutlaka hukuki zeminde olmalıdır, yasal çerçevede olmalıdır. Dikkat ederseniz, Türkiye'de olağanüstü hâl ilan edilmemiştir, bunlar için yeni mahkemeler ihdas edilmemiştir. Şu anda, mevcut yasalar çerçevesinde bazı gözaltılar bulunmaktadır, bazı tutuklamalar bulunmaktadır ve önümüzdeki süreç içerisinde deliller, savcıların, hâkimlerin girişimleri neticesinde bir sonuç alınacaktır. Biz bu anlamda, Türk yargısına güvendiğimizi ifade etmek istiyoruz ve bu tartışmaların, aslında, darbe sonrası dönemde Hükümetin alacağı tavırdan daha ziyade, darbenin bizatihi kendisinin ne kadar büyük bir risk olduğunun tekrar tekrar altını çizmemiz lazım çünkü bu sadece bu Hükümeti ilgilendiren bir mesele değil, bütün Meclisi, bütün millî iradeyi ilgilendiren mesele. O nedenle, tartışmanın boyutunun biraz, aslında, farklı bir yöne doğru götürülmek istendiğini de ifade etmekte yarar görüyorum. Elbette, Türkiye bulunduğu coğrafyadan dolayı ciddi risklerle karşı karşıyadır. Bunlar arasında DAİŞ'i, PKK'yı ve şimdi FETÖ'yü burada ilave etmemiz gerekir. Bunlar, bir tek siyasi partinin, bir tek siyasi ideolojinin ve görüşün karşısında

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 11

olan şeyler değil, bütün Türkiye, hatta bütün bölge halkları, devletleri açısından risk teşkil etmektedir. O nedenle, bizim, muhalefete çağırımız, muhalefetten beklentimiz -ki şimdiye kadar bu konuda aslında oldukça da verimli çalışmalar yaptığımızı inanıyorum- bu konuda ortak bir mücadele sürdürmektir. Sayın Başbakanımızın da ifade ettiği gibi, Türkiye’de, bundan sonra, siyasetüstü diyebileceğimiz önemli konularda kapılarımızın sonuna kadar diğer muhalefet partileriyle diyaloga, görüşmelere açık olduğunu da ifade etti, bunun da altını bilhassa çizmek isterim.

Bizim Komisyonumuz da başlangıçtan itibaren, aslında, bu şekilde çalıştı, onu da ifade etmekte yarar görüyorum.

BAŞKAN – Toparlayalım.

TALİP KÜÇÜKCAN (Adana) – Ben son olarak şunu ifade etmek istiyorum, Fethullahçı terör örgütünün ve bu yapılanmanın devlet içerisinde mutlaka temizlenmesi gerektiğine inanıyorum. Elbette bu, hukuk sınırları içerisinde, yasal çerçevede yapılacaktır ama aynı zamanda, yurt dışındaki örgütlenmelerin de ne kadar derin ve geniş olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu konuda da Komisyonumuzun üyelerine ve Komisyonumuza bu mücadelenin sürdürülmesinde önemli görevler düşmektedir. Muhatap ülkelerdeki aynı şekilde muhatap kurumlarla bu konuyu sık sık gündeme getirmek, özel toplantılar yapmak gerektiğine inanıyorum.

Saygılar sunuyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Salıcı.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; birkaç tur yapacağımızı düşünerek ben ilk turdaki görüşlerimi daha genel çerçevede içinde tutmak istiyorum ama diğer turlarda detaylı tartışmamız gereken şeyler olduğu kanaatindeyim.

Bu tartışmayı bir parti aidiyetiyle değil... Gerçekten Türkiye çok anormal bir süreç yaşadı yani Meclisin bombalanması, üzerinde Türk ordusunun üniforması olan bazı alçakların kendi insanına ateş etmesi gibi şeyler yaşadık, bu ve buna benzer şeyler yaşadık. Dolayısıyla, öncelikle, bu darbe girişimi sırasında darbeye direnirken hayatını kaybedenlere rahmet diliyorum, yaralı anıtlara geçmiş olsun diyorum.

Ve şunu ısrarla belirtmek lazım bence: Bir darbeci, kim olursa olsun, darbe için uygun olduğunu düşündüğü koşulları nasıl tespit eder, buna bir kafa yormamız lazım. Bizim bir demokrasi tarihimiz var, yüz yıldan uzun bir demokrasi tarihimiz var ama bir de darbeler tarihimiz var. Dolayısıyla her darbeden önce darbeciler siyasi görüşleri, bakışları, Türkiye’ye getirmek istedikleri, giydirmek istedikleri gömlek ne olursa olsun, bunların hepsini aynı kefeye koyarak söylüyorum, kendilerince uygun olduğunu düşündükleri zamanda, koşulların uygun olduğunu düşündükleri zamanda darbe girişiminde bulunurlar. 15 Temmuz gününü darbeciler açısından “Uygun koşullar oluşmuştur.” noktasına getiren konu nedir, bence bunun büyük bir açık yüreklilikle tartışılması lazım çünkü darbenin bir önceki günü var yani 15 Temmuzda yapıldı darbe, cuma günü ama bir perşembe gecesi var, bir darbenin yaşandığı an var, bir de darbeden sonrası var. Şimdi, bizim pozisyonumuz, perşembe günü itibarıyla biz ana muhalefet partisiydik, iktidar partisinin yapmış olduğu uygulamaları eleştiriyorduk, Türkiye’nin içinde bulunduğu durumdan memnun değildik. Diğer muhalefet partileri için de durum farklı değildi, Meclisin içinde olan ya da olmayan. Cuma günü itibarıyla, Türkiye’nin demokrasisine yönelik bir darbe olduğunu fark ettik, bir saldırı olduğunu fark ettik. Fark ettiğimizde daha Meclis bombalanmamıştı ama daha sonra onun da olduğunu gördük. Yani olayın vahametinin daha da arttığını gördük ve iyi ki, Parlamentoda temsil edilen bütün siyasi partiler, hatta buna Parlamento dışındaki birçok partiyi de katabiliriz, bence Türkiye siyasi parti sistemi, siyasi partilerimiz iyi bir sınav verdi.

İktidar partisinin darbeye maruz kalıyor olması tabii ki doğaldır çünkü Cumhurbaşkanı, Başbakan, Hükümet iktidar partisi üyelerinden oluşuyor ama onların tepki vermesi de çok doğaldır. Burada, çok önemle üzerinde durulması gereken şey, bütün muhalefet partilerinin ortak bir iradeyle bu darbeye karşı çıkmış olmasıdır. “Darbeyi kim yapıyor; emir-komuta zinciri var mı, yok mu; nereden geliyor, nasıl geliyor; nasıl bir Türkiye yaratmak istiyorlar?” sorularına muhatap bile olmadan yani çok hızlı bir şekilde, bu soruları sormadan doğrudan prensip olarak böyle bir şeyi reddetmiş olmasıdır. Bu, bence, çok kıymetli bir şeydir. Türkiye’nin demokrasi tarihine çok önemli bir katkıda bulunmuştur, Türkiye’nin darbe tarihine de çok önemli bir darbe vurmuştur aslında bu tavır. Tabii, bunu tek başına siyasi partilere yüklemek lazım, arkadaşlarımız vurguladıkları için biraz hızlıca geçeyim. Halkımız sokağa çıktı, ordunun içinde darbecilerle aynı görüşte olmayan çok büyük bir çoğunluk yani şerefli subaylarımız çıktılar ve mücadele ettiler. Dolayısıyla, böyle bir şey atlatıldı yani 15-16 Temmuz gecesi atlatıldı. Şimdi, bizim bundan sonraki Türkiye’nin gidişatıyla ilgili, şapkamızı önümüze koyup bazı şeyleri konuşmamız lazım. Eğer bu ülkede darbe olsaydı, örneğin gazeteler yasaklanır mıydı? Yasaklanırdı. Şu anda bir mizah dergisi toplatılıyor arkadaşlar. Bunu şunun için söylüyorum: Uyarılmak için söylüyorum. Bu ve buna benzer meseleler Türkiye’nin bundan sonra geçmişte yaşamış olduğu kutuplaşmayı bir uzlaşmaya, bir ortak akılla hareket etmeye, muhalefetin yapmış olduğu eleştirileri dikkate almaya değer gören bir yönetime doğru evrilmeli çünkü darbe hepimize karşı yapıldı, hep beraber mücadele ettik ve darbeyi bertaraf ettik. Ama, o gün yaşanan meseleleri geleceğe doğru Türkiye’yi daha iyi bir noktaya getirecek bir şekilde ortaya koymamız lazım, onu o şekilde yorumlamamız lazım.

Bir başka nokta, bu, hukuk çerçevesinde mücadele meselesi, diğer arkadaşlarımız da değindi. Dün akşam itibarıyla 49 bin küsürde devlet kadrolarından görevden el çektirililenlerin sayısı; işte, farklı birimlerde farklı rakamlar vardı.

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Özel okulları çıkarırsanız o kadar yüksek bir rakam çıkmıyor.

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – 21 bin artı, özel okulları bunun üzerine ekliyorum. 49 bin artı 21 bin -bende dökümü var, şey olarak takip ediyoruz- orada da bir lisans iptali durumu söz konusu. Ama, tabii bu başlangıç, görünüyor ki bundan sonra bu sayı artarak devam edecek. Bugün önemli karar bir alınacağı ifade edildi Millî Güvenlik Kurulunda, daha sonra Bakanlar Kurulunda. Bu

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 12

konuyla ilgili olabilir, dolayısıyla işten çıkarmaların daha hızlı bir şekilde yapılacağıyla ilgili bir durum ortaya çıkabilir. Burada ısrarla hukuk çerçevesi içinde ve sapla samanı birbirinden ayıran bir şey izlenmeli yani kurunun yanında yaş da yanmamalı, böyle bir noktaya doğru gidilmeli.

Bir başka nokta: Şu anda sokakta Türkiye'nin farklı kesimlerin insanlar darbeye karşı protesto gösterileri yapıyorlar akşamları özellikle. Bu gösterilerin çok uzatılmamasında fayda var arkadaşlar. Bakın, ben Gezi olayları sırasında, Gezi protestoları sırasında İstanbul il başkanıydım; size gün gün neyin nasıl yaşandığını aktarabilecek durumdayım. Başka arkadaşlarımızın da kendi illerinde deneyimleri vardır. Bu protesto gösterileri uzadıkça Türkiye'nin normalleşmesinin önüne geçen bir noktaya doğru dönüşür. Ve aslında bir kişi kültürü etrafında örgütlenen bir yapının yaratmaya çalıştığı bir darbenin karşısına başka bir kişi kültürü koyma riskiyle karşı karşıya kalırız. Bunların detaylarını diğer turlarda ifade etmeye çalışacağım ama öncelikle bu genel çerçeveyi çizmiş olalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu siyasi partiler meselesi, tabii, haklı olarak hem takdir edildi hem gündeme getirildi. HDP'den bugün maalesef hiçbir arkadaş katılmadı hâlbuki olayların çok kritik zamanında ben hem kendilerini bilgilendirdim hem de onlar telaşa sordular bazı şeyleri. Gönül isterdi ki burada olsun yani hem kendileri açısından faz değiştirecek bir adım olurdu hem Türkiye'ye bir katkı olurdu hem dile getirdikleri ve ciddi anlamda eleştiriyi karşı karşıya kaldıkları Türkiyeleşme iddiaları hayata geçerdi ama maalesef... Ya ciddi bir mazeretleri var ama bir şekilde burada değiller, gönül isterdi ki onlar da burada olsun.

Şimdi, ben tur dedim ama turları tarif ettim, tabii, tahmin ettiğim gibi oldu, o çerçeve çoktan çıktı. Şimdi, bizim bundan sonra gündemiz bir süre zaten bu olacak, devam edeceğiz. Çerçeve çıktığı için yeniden inşa etmemiz mümkün değil, onu başta korumamız gerekiyordu dolayısıyla herkes serbest ama tur yapacağız. Sıradan gidelim, tekrara zaten ister istemez giriyoruz, süre tahdidi koyalım, çok somut şeylere girmenin bu aşamada bir esprisi yok ama dediğim gibi, inşallah Komisyonumuz üzerine düşen vazifeyi elinden geldiğince uyum içinde, Meclisimizin diğer gruplarıyla beraber yapmaya çalışacak.

Buyurun.

EREN ERDEM (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; öncelikle hepimize geçmiş olsun. Yani, Türkiye'nin geçmişte de yaşadığı darbe süreçlerine bir tanesinin daha katılması engellenmiş oldu, bu yönüyle bunu çok önemsiyorum. Cemalettin Bey'in bir ifadesini gündeme getirmek isterim. Cemalettin Bey, Sayın Cemalettin Kani Torun "FETÖ siyasi İslamcı bir yapılanma değildir." dedi, katılıyorum. Yani, siyasi İslamcı bir yapılanma olmadığına ben de hemfikirim. Keza, siyasi İslamcı olarak tanımladığımız çevreler bu yapılanmaya karşı her zaman mesafeli olmuşlardır.

Burada başka bir noktaya dikkat çekmek istiyorum. Bakın, belki çok gözden kaçmıştır. Bu sözde darbe bildirisine dikkat çekmek istiyorum önemli çünkü. Burada neyin amaçlandığını doğru anlamazsak bu işin içinden çıkmamız çok mümkün olmayabilir. Bu sözde darbe bildirisi toplumun mevcut kutuplaşmış pozisyonu istismar etmeye çalışan bir bildiriydi. Ben hiçbir FETÖ'cünün orada yazdığı gibi laikliği, efendim, Atatürk'ü önemsediyini düşünmüyorum. Bu neyin istismar edilmeye çalışıldığını da bizlerin gözünün önüne getiriyor. Demek ki mevcut kutuplaşmadan, mevcut toplumsal ayrışmadan, yarılmadan beslenerek birilerinin sokağa çıkacağını zannettiler, kendilerini destekleyeceğini zannettiler. Peki, buna ne engel oldu? Bu darbenin sonucu ne olur diye düşünmeksizin tavır koyan muhalefet partileri engel oldu. O gün benim için de özel bir gündü, evlilik yıldönümümüdü, eşime bir sürpriz yapmak için yolda giderken darbenin yaşandığını öğrendim ve öğrendiğim an hemen bir sosyal medyaya ve bütün örgütlerimize mesaj atarak acilen, derhâl buna karşı pozisyon almamız gerektiğini ifade ettim. Bunu engelleyen yani bu kutuplaşmadan medet uman anlayışın beklentilerini ortadan kaldıran bir tutumun ortaya çıkmasını ortaya sağladı.

Şimdi, burada şu önemli yani kutuplaşma ne kadar sürdürülebilir? Bu kutuplaşmanın derinleşmesi... İkinci defa Cemalettin Bey'e katılacağım, ben de aynı fikirde olduğumu ifade etmek istiyorum, FETÖ'cü girişim... Ki askerî yetkililer buna şey demiyorlar yani "darbe girişimi"nden ziyade bir "kalkışma" diyorlar, "Darbe girişimi olarak ifade edemeyiz, bu bir kalkışmadır." diyorlar. Örneğin, bizim Dursun Bey albaylık yapmış biri olarak bu bilgiyi paylaşıyor. Zannediyorum ki mevcut kutuplaşmanın bir iç savaşa dönüşmesi ve sokakların çok ciddi bir şekilde provoke olmasına dönük bir çalışmayla da karşı karşıyayız. Bilmiyorum, farkında mısınız, ne kadar ciddi bir tehlikeyle karşı karşıya olduğumuzun farkında mısınız? Eğer gerçekten bu yeterince gözlemlenememişse bunun tekrar altını çizmek gerekiyor. Her gün Alevi mahallesinde şu kadar adam yürüdü, buraya bu kadar adam yürüdü. Bir bakıyoruz ki manipülasyonlar var. Yahut da tankların üstüne çıkmış insanların dışında tutabileceğimiz ne idiği belirsiz belki de çeşitli çevrelerin talimatıyla bu işi yapan insanlar var. Yani, birileri şu anda Türkiye'nin daha radikal bir kaosa girmesini istiyor. Belki de Cemalettin Bey'in ifade ettiği o tehlike böylece ortaya çıkma noktasına gelecek dolayısıyla bunu engellememiz lazım. Bunu engellemenin yolu uzlaşmadır. Ve belki de hiç altını çizmediğimiz bir şeyi gündeme getirmemiz lazım arkadaşlar: Laiklik... Laiklik çok önemli bir müessese. Bir cemaat yapılanması bunu bugün yaptı, yarın başka bir cemaat yapılanmasının böyle bir şeye teşebbüs etmeyeceğinin garantisini hiç kimse veremez. Dolayısıyla, devlette... Bakın, bakanlıklardan bürokratlar ayıklanıyor, yahu bu kadar sızmış, bu kadar yapılanmış... Bunu o zaman şöyle değerlendireceğiz arkadaşlar: Bütün tarikatlar karşı, tamamına karşı çok net yaptırımsal bir politik hat oluşturmamız lazım bütün tarikatlar karşı, tümüne karşı bilaistisna, devlet içerisinde yapılanmaya teşebbüs eden... Çünkü, arkadaşlar şu bir gerçek ki: Tarikat yapılanmalarının tamamı kişi aidiyeti üzerine kurulur; kişi aidiyeti vardır, kişi kutsallığı vardır, tamamı böyledir, bütün mezhep görüşlerinde bu böyledir. Bunu dikkate alan, laikliği çok daha radikal bir tutumla kurumsallaştırma eksenine doğru hareket eden bir çerçevede olmamız lazım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 13

İkincisi: Demokratik uzlaşma alanını güçlendirmemiz gerekiyor. Yani, demokratik uzlaşmayı güçlendirmedığımız takdirde bu teşebbüslerin önünü çok daha fazla açan birtakım tartışmalara, kutuplaşmalara ve gerilimlere yol açılabilir. Benim endişelerimden biri şu: FOX'ta -FOX'tan kastım Türkiye'deki FOX değil yani Amerika'daki FOX'ta bir yazı okudum- inanılmaz bir başlık: "Türkiye'nin son umudu." Olacak şey değil! Türkiye'nin son umudu bu askerî darbe girişimiymiş. Ya, bunu yazan kişi ve bunun üzerinden toplumu biçimlendirmeye çalışan anlayış sadece Türkiye Cumhuriyeti'nde şu anda mevcut Hükûmeti değil, aynı zamanda Hükûmete siyasal olarak alternatif olmaya çalışan muhalefeti de hiçeştirmeye dönük, Türkiye demokrasisini askıya almaya dönük bir tutum içindedir. Amerikan emperyalizminden bu kadar beklentiye girmeyi doğru bulmuyorum. "Emperyalizmi, darbeyi destekledim." Yani ben darbe olsaydı destekleyeceklerini düşünüyordum kesinlikle, darbe eğer başarılı olsaydı. Amerika bir yerde diktatörlük ya da başka bir şey olmasını önemsemeyi, kendi çıkarları ekseninde bakar meseleye. Bu açıdan bizim somut bir emperyalizm tahlilini de zannediyorum buralarda değil belki ama dost sohbetlerinde yapmamız gerekiyor ki Amerika üzerine böyle çok soru işaretleriyle şaşırılmış gibi konuşmayı da gerçekten endişeyle izliyorum. Emin olun arkadaşlar, bu darbe başarılı olsaydı Amerika da İsrail de bu işi destekleyecekti yani bu çok açık bir durumdur.

BAŞKAN – Sayın Erdem, toparlayınız.

EREN ERDEM (İstanbul) – Bir iç savaş senaryosundan bahsettik. Devlet ile tarikat ilişkileri sıfırlanmalıdır arkadaşlar. Bunu İslami yaşam tarzı yahut da İslami tercihleri korumak kaidesiyle söylüyorum. Kesinlikle hiçbir yaşam tarzına müdahale etmeksizin bütün inançlara özgürlük vadeden bir çerçeve içinde devlet-tarikat ilişkileri devlet içerisinde örgütlenme zemininde sıfırlanmalıdır. Bu nasıl olacak? Yeni bir liyakat çerçevesi çizmek zorundayız yani kadro alımlarından tutalım yapılanmaya kadar yeni bir liyakat çerçevesi. Bu liyakat çerçevesi de tarikat liderlerinin şifrelerini aşırmadığı sınav sistemleri ya da yeni bir metotla gerçekleştirilmeli. Bu liyakat sistemini kurumsallaştırmadığımız sürece bugün X cemaati temizleriz, öbür gün Y cemaat yapılır. Bir bakarsınız, onların da böyle bir girişim içinde bulunduğunu hayret ve şaşkınlıkla seyrediyoruz. Yani bunu kesinlikle dikkate almamız gerektiğine katılıyorum.

Sayın Ümit Özdağ Bey -keşke burada olsaydı- dedi ki: "FETÖ karşıtı bir ideolojik çalışmaya ihtiyaç var." Yani ben buna da şaşırıyorum. Arkadaşlar, Türkiye'de öyle bir birikim var ki mesela benim 2013 yılında yazdığım "Nurjuvazi" diye bir kitap hâlâ yasaklı. Sağ olsun, o gün mahkemeler kitabımı toplatırken içindeki bölümleri çıkartıp tekrar yayınlamama müsaade ettiler. Türkiye'de FETÖ yahut da bu cemaatlere karşı olağanüstü bir birikim var ama bu birikim maalesef o gün Hükûmetin de katkılarıyla âdeta tarumar edilmişti, hepimiz mahkemelerde sürünmüştük. Şimdi, diyorum ki: Arkadaşlar, Türkiye'de bu birikim var. Bu birikimi siyaseten ancak uzlaşmayla masaya yatırabiliriz. Bir uzlaşma hattı kurmak zorundayız ki birbirimizin karşıtlıklarımızı, birbirimizle yaşamış olduğumuz gerilimi tamamen askıya alarak "Bu bir demokrasi savaşdır, bu bir mücadeledir. Burada omuz omuza olmazsak emin olun kazanamayız." gerçekliğini dikkate alarak yeni bir çerçeve çizmemiz gerekiyor.

Bir tehlike var, onu da söyleyip kapatacağım. İnfaz listelerinden bahsediliyor değerli arkadaşlar. Kaç kişi olduğunu bilmiyorum, bir komando ekibinin şu anda dışarıda olduğu söyleniyor ve bir suikast listesi ellerinde olduğu ifade ediliyor. Şimdi, benim anladığım kadarıyla Türkiye'de yeni hat yani bu başarısızlığın arkasına doldurulmaya çalışılacak yeni çalışma suikastlar, infazlar gibi olabilir yani bir kaos yaratmaya dönük olduğu çok açık arkadaşlar. Hatırlarsınız, burada ne idüğü belirsiz bir adam "Medisi boşaltıyoruz." deyip ortalığı karıştırmıştı ve haber sitelerinde "Medis boşaltılıyor." diye haberler yapıldı. Şimdi, arkadaşlar, her yerde dibe vurmuş bir yapı kaos çalışması içerisinde olabilir. Bu yüzden kutuplaşmadan kaçınmamız lazım, özellikle altını çiziyorum. Topçu Kışlası'ydı, şuydu, buydu gibi işlere girmememiz lazım. Tam tersine tüm bunları rafa kaldırmamız; 78 milyonu, sosyalisti, Marksisti, muhafazakârı, ülkücüsü; efendim, devrimcisi, sosyal demokrati, mütedeyyini nasıl aynı hat üzerinde oturturuz, konumlandırırız tartışmamız lazım arkadaşlar. Bunu yapmadığımız zaman emin olun ki Topçu Kışlası'yla, başka tartışmalarla toplumun bir kesimini gerilime sürüklediğimiz an emin olun arkadaşlar, birilerinin ekmeğine yağ sürmüş olabiliriz, onların istediği iç kaosu destekleyen, besleyen bir yerde durabiliriz. O yüzden dikkat edin, bakın, yapılan analizlere bakın; siyasi partilerin hiçbirisi bu işi bu zeminin dışında değerlendirmiyor. Sebebi nedir arkadaşlar? Sebebi daha tehlikeli süreçlere gebe oluşumuzdur. Ordunun içerisindeki bir cunta şu anda temizlenmektedir, kim bilir daha ne yapılar var. Dolayısıyla, bunlara karşı özgürlükçü, tam demokratik bir anlayışla karşı koyabileceğimizi düşünüyorum.

Diğer turlar olursa görüşlerimizi ifade etmeye devam ederiz.

Tekrar geçmiş olsun.

BAŞKAN – Olmasını planlıyordum ama turlarımı çöktürdünüz, ben de kimseyi bölmek istemiyorum açıkçası, arkadaşlar derli toplu anlatabilmiş oluyorlar. Tek turda bitireceğiz gibi ama toplantılarımız devam edecek yani. Başlayınca tabii haklı olarak herkes bir insicam içerisinde bitirmek istiyor, ben de açıkçası bütün arkadaşlarımız bu hakkını kullansın istiyorum.

Size zaten söz verecektim.

Buyurun.

Ardından Hasan Bey, sıradan gidiyoruz.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben de öncelikle şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Şu konuda hepimizin net olması lazım diye düşünüyorum. Bu darbe kime karşı yapıldı? Yabancı basınla da konuşurken, mülakatlar da verirken... Bu darbe Türkiye demokrasisine yapıldı, bu darbe hepimize yapıldı, daha önceki darbeleri yaşamış, bir kısmını birinci ağızdan dinlemiş bir insan olarak hiçbir zaman, namus sayılacak Medise bu şekilde el uzatılmamıştı. Darbenin hemen akabinde bütün partilerin bu şekilde bir araya gelmesi çok kıymetli. Ben katılıyorum söylediklerinize birlik beraberlik konusunda, biz

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 14

bu noktadan çok iyi bir yere gidebiliriz. Bunu siyasi partiler olarak kendi amaçlarımız için ya da kendi menfaatlerimizin de ötesinde düşünebilirsek eğer çok iyi bir noktaya gidebiliriz. Sahada da bunu gördük. İlk anda ben Mecliste maalesef bulunamadım, burada olmayı çok isterdim ama İstanbul'dan geri gelmem mümkün olmadı. Sahada her kesimden, her görüşten, her partiden insanla biz İstanbul sokaklarında beraberdik. Ben daha önce böyle bir şey görmemiştim. Çok özlediğimiz bir şeydi demek ki kaç gündür - endişelerle beraber- devam ediyor hâlâ. Taksim'de devam ediyor, İstanbul'da farklı noktalarda, Türkiye'nin her yerinde, dün gece de Kızılay'da gördük. Baktığınız zaman profilde her kesimden insan var. Biz bu noktadan iyi bir yere gidebiliriz.

İkinci husus, ekonomimiz hayatta. Evet, aksaklıklar var. Bu çok önemli bir şey var, naçizane istirham ediyorum, bütün milletvekillerimizin ve Komisyon üyelerimizin iç ve dış basınla görüştüğümüzde tekrar tekrar söylememiz gereken bir şey.

Diğer husus yurt dışı seyahatlerimiz, bundan sonra da olursa farklı komisyon görevleriyle gidiyorum. İstirham ediyorum, orada da siyasi, ideolojik görüşlerimizi bırakıp milletimiz adına konuşalım, menfaatimiz adına konuşalım. Bu korkunç hadisenin akabinde yaptığımız gibi birlik beraberlik içerisinde olursak çok daha faydalı olacağını düşünüyorum. Bu darbe küstahça, kibirlince, ahmakça planlanmıştı ki elhamdülillah beklemediğimiz bir şekilde, vatandaşların da hayret ve hayranlık verici bir şekilde demokrasisine sahip çıkmasıyla geri püskürtüldü. Bu noktada fırsatçılara da bizim dikkat etmemiz lazım ve onlara fırsat vermemiz lazım içte ve dışta. FOX, tabii, Amerika içinde de çok radikal görüldüğü için onun haberiyle beraber Economist Foreign Policy'nin yüzlerine bunları vurmamız lazım. Biz Batılı -tırnak içinde- dostlarımızdan, bize demokrasi dersleri veren dostlarımızdan ilk günden bize sahip çıkmasını beklerdik. Her seferinde ben söylüyorum, biz çok üzüldük, halkımız hayal kırıklığı yaşıyor. İlk anda sahip çıkılmadığı için âdeta bir darbe nasıl yapılır, kılavuz gibi madde madde maddeleyenler var. Eğer biz de sosyal medya aracılığıyla, bireysel çabalarla bunu da yüzlerine vurursak ümit ediyorum ki onlar da bir parça da olsa kendilerine çekidüzen verirler. Bu çok korkunç bir trajedi. Bundan sonra bizim Türkiye Cumhuriyeti devleti, milleti, kurumlarıyla beraber daha kuvvetli bir şekilde bundan sonra Türkiye'yi asla o eski karanlık günlere götürmeyecek şekilde güçlendireceğini düşünüyorum. Öldürmeyen şey güçlendirir. Biz de çok büyük bir imtihan verdik. Bunun da farkında olmamız gerektiğini düşünüyorum. Belki şoku atlattık. Hâlâ izlerinin etrafımızda olması ve sonrası artçı sonuçlarının hâlâ devam ediyor olması önemli, kayda değer. Ama yaşanan bu büyük başarının üzerinden, demokrasi başarısı, "Demokrasi Bayramı" söyleminden birlik beraberlik içerisinde, bir daha böyle bir şeyin yaşanmayacağını net bir şekilde söylemenin, halkı da bu manada rahatlatmanın hepimizin vazifesi olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun.

Hasan Basri Bey'e veriyorum.

Süremiz de bir buçuk saate yaklaştı. Tekrarlar olacak, anlayışla karşılıyoruz. Biraz daha özenli...

Buyurun.

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Teşekkür ediyorum.

Ben de, özellikle 15 Temmuz gecesi rütbesine bakmadan, makamına herhangi bir şekilde bakmadan Türk milletinin, Anadolu insanının bir neferi olarak hareket eden tüm vatandaşlarımıza ayrı ayrı teşekkür ediyorum, meydanları doldurdular. Gazeteci elindeki kamerasını vermemek için direndi, yayını kesmemek için direndi. Yani bu topyekün bir birlikteliktir ve bu, milletin tarih içerisindeki yolculuğunda gerçekten önemli bir noktaya işaret ediyor ve tarihinden kopmadığını, tarihiyle birlikte hareket ettiğini gösteriyor.

Çok ciddi bir enerji çıktı, ben aslında buna değinmek istiyorum. Yani buradan "toplumsal bir gerilim" dendi, "şiddet ortamı", şu, bu, falan gibi şeyleri asla ve asla akla getirmek istemiyoruz. Çok ciddi bir enerji çıktı. O gece belki Türkiye tarihinin, suçun en az işlendiği tarihi olarak... Bir taraftan, evet, dünyanın en büyük suçu işleniyor ama adı suçlarda belki suçun en az işlendiği tarihler olarak belki emniyet kayıtlarına geçecek. Çünkü insanlar artık bir şekliyle yönetimi ele aldığı anda, kötüler, şeytani düşüncede olanlar, kendileri bir kenara sinmek durumunda hissediyorlar. Bizim bu toplumsal birlikteliği, bu enerjiyi çok iyi değerlendirmemiz lazım yani Parlamento olarak muhalefet partileri olarak...

Az önce bir arkadaşımız "Gerginlik yapmasınlar. Kışladan vazgeçilsin." falan... Belki "Kışladan vazgeçilsin." pozisyonundan vazgeçmek, bunu sürekli dile getirmemek de esas olan bir şey olmalı. Yani bunu, evet, tekil bir unsur olarak söylemiyorum, genel anlamda söylüyorum, bu pozisyonların tamamı artık, belki darbe öncesi Türkiye'de kalması gereken, darbe püskürtmüş Türkiye'den önce kalması gereken duygular ve bir sancının da bana göre temel işaretleri.

Ben o gece İstanbul semalarında, Ankara semalarında uçakların uçtuğunu duyduğumda aklıma ilk gelen, daha sonra tanışma fırsatı da bulduğum Kadir Sarımsak... Meclis komisyonlarına da zamanında bilgi vermiş, araştırma komisyonlarında dinlenmiş 28 Şubat süreciyle ilgili. Bundan yirmi sene önce...

OĞUZ KAAN SALICI (İstanbul) – Onbaşı, değil mi?

HASAN BASRİ KURT (Samsun) – Onbaşıydı. Aslında polisken onbaşılığa asker olarak geliyor ve istihbarat dairesinde. Diyor ki: "İnsanların üzerine uçakları süreceklardı ve uçaklarla insanları bombalayacaklardı. İşte şunu yapacaklardı, camileri bombalayacaklardı" şu, bu. Bakın, bugün de "Cemevi bombalanacak" falan filan gibi şeyler. Demek ki yapısal bir sorunla da karşı karşıyayız. 28 Şubat süreci, aradan yirmi sene geçiyor, 1996-2016, yirmi sene sonra aynı yöntemlerle, aynı tarzla birileri bir şeyler yapmaya çalışıyor. Biz o gün inanmadık belki, birçok insan böyle bir şeye inanmadı ama gözümüzle gördüğümüz bir tarihe de işaret ediyor.

Bunu oluşturan yapısal sorunların bana göre, ele alınması gerekiyor ve muhalefet partilerinden bu konuda destek getirilmesi gerekiyor. Türkiye'de darbe zeminini oluşturan, eğitimden tutun, askerî eğitime kadar veya bürokratik yapılanmalara kadar, cuntacı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışışleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışışleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 15

sistemleri... Yani bu sadece bir cemaat üzerinden hedef alarak değil, başka türlü ne yapılanma oluyorsa... Laikçi bir yapılanma da olabilir, başka bir yapılanma da olabilir.

Bizim buradan çıkan güçlü enerjiyi iktidar ve muhalefet olarak yapıcı unsurlarda ve Türkiye'nin dış politikasında da ciddi bir rahatlama yaratacağını düşünüyorum. İç yapısal dönüşümlerde bir hız, bir ivme kazanılması gerektiğini düşünüyorum. "Aman falancaya dokunulmasın." değil... Sistemle ilgili şeyleri çok daha açıklıkla konuşmamız gereken bir döneme girmiş bulunuyoruz. Türkiye eğer bu sistemini bugün de konuşmayacaksa bundan sonra bu kadar birikmiş bir enerjiyi... İşte "Bu enerjiyi bastırırım, bu enerji bir kenara gitsin veya havaya salalım." diyeceksek, o zaman bu enerjiyi bulmamız her zaman kolay olmayacaktır. Veya tek bir parti bulacaktır, ondan da hoşnutsuz olacağız. Bugün bu birlikteliğin, ben yapısal çözümler için fırsat olarak görülmesi gerektiğini düşünüyorum.

Cemaatle ilgili çok konuşmaya bile gerek olmadığını düşünüyorum. Çok fazla spekülasyonu, işte dini kullanması, farklı yapılanmalarla... Biz bunu değişik platformlarda defaatle dile getirmemize rağmen, her türlü ortamda dile getirmemize rağmen, farklı şekillerde, "Siz de birlikte oldunuz, siz de şöyle oldu, siz de böyle oldu." gibi çok basit, sürekli aynı şeyleri, artık duymaktan bıktığımız şeyleri bize söylediler ama bununla ilgili, artık Türk milletinin genelinde bunun artık kazanması gerektiğiyle ilgili bir fikrin oluşması da bizim açımızdan da ayrıca sevindiricidir.

Vatandaşın sokağa çıkıp otobüsleri yakmaması, bankamatiklere saldırmaması ve sadece işine odaklanmasını biz de elbette temel görüş olarak benimsiyoruz ve bugüne kadar böyle oldu. Bununla ilgili spekülasyon yapmak isteyene "Orada spekülasyon yapılıyor." deyip göz önüne çıkartmak bana göre çok doğru değil. Bugüne kadar, bakın, hiçbir şekilde, vatandaş tarafından manipüle edilen ve durdurulmayan veya birileri manipüle etmişse azıcık, hemen önu kesilmeyen hiçbir davranış olmadı. Ben bunu Türk milletinin feraseti ve basireti olarak görüyorum.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Osman Bey, buyurun.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

15 Temmuz gecesi TSK içindeki bir cunta grubun kalkışması aziz milletimiz tarafından püskürtülmüştür. Millet'in gücü silahın gücünü yenmiştir, millet'in yumruğu tankı ezmiştir, tankları durdurmuştur. Aziz milletimiz darbeye karşı, silah gücüne karşı göğsünü siper etmiştir. Milletimiz her türlü darbeye karşıdır. Demokratikleşme ve millî iradeye olan saygısını göstermiştir.

Darbecilerin hesap etmediği bir nokta aziz milletimizin imanındır, inancıdır, gücüdür. Dış güçlerin planladığı ve içerideki uzantılarının, maşalarının işleme koyduğu bu girişim hiçbir şekilde affedilmeyecektir. Milletimiz, Hükümetimiz buna en şiddetli cezaları verecektir, buna yürekten inanıyoruz, milletimizin beklentisi de bu yöndedir.

Tabii, bir gerçek: İstihbarat örgütleri bu tip yapıları kırk yıl beslerler, sisteme entegre ederler ve sadece ve sadece dört dakika kullanırlar. İşte böyle bir gerçekle karşı karşıyayız. Bunun için ülkemizde milletimizin taleplerine cevap vermeliyiz.

İlk andan itibaren Cumhurbaşkanımızın dik duruşu ve liderliği, Başbakanımızın yürüttüğü koordinasyon, muhalefet partilerimizin değerli genel başkanları Sayın Bahçeli ve Kılıçdaroğlu'nun ve muhalefetin milletvekillerinin verdiği desteklerden dolayı teşekkür ediyoruz. Yüce Meclisimizde bir araya gelen milletvekillerimizi, orada gösterdikleri davranışlar, tutum ve birliktelikten dolayı takdir ediyoruz. İlk defa yaşadığımız darbe sürecinde halkına kurşun sıkan, Meclisini bombalayan bir yapıyla karşılaştık. Bu, vahşice ve affedilmesi mümkün olmayan bir girişimdir. Bize bir görev düşüyor, ordu bizim ordumuz, ordu bizim göz bebeğimiz, bizim yapmamız gereken bu ordu içerisindeki habis, kanserli yapıyı temizlemektir; onun dışında da şanlı, şerefli subay ve askerlerimizi onurlandırmamızdır. Bu büyük önem arz ediyor. İşte, aynı zamanda, bu darbe girişimi esnasında aziz milletimizle beraber göğsünü siper eden polis teşkilatımıza da gösterdiği kahramanlıklar nedeniyle teşekkür ediyoruz. Halkımızla iç içe olan, onlarla birlikte hareket eden devlet görevlilerimize de teşekkür ediyoruz.

Dışışleri Komisyonu olarak bize düşen çok önemli bir görev var, parlamenter diplomasinin ruhu gereği gittiğimiz her toplantıda, bulunduğumuz her ortamda ülkemize karşı girişilen bu darbe kalkışmasını anlatmamız lazım, doğruları anlatmamız lazım, milletimizin gösterdiği özveriyi anlatmamız lazım. Bu konuda beni NATO Komisyonu Başkanı olmam nedeniyle pek çok arkadaşım aradı, kendilerine de verdikleri destekten dolayı teşekkür ettim, milletimizin ortaya koyduğu gücü de anlattım. Takip etmişsinizdir, bazı gazetelerde de "Türk milleti tankları parçaladı." gibi manşetler atıldı, millet'in gücünü görmüş olduk. Dolayısıyla, millet'in gücünden daha büyük bir güç demokrasilerde yok ve millet birisini istemiyorsa görevine son vereceği yer sandıktır. Onu da en iyi şekilde bu aziz millet yapabileceği gücüne sahiptir. Bu noktada, aziz milletimizi tebrik ediyorum. Bizim Dışışleri Komisyonu üyeleri olarak ve ben NATO Komisyonu Başkanı ve üyelerimiz olarak gittiğimiz her toplantıda bu konuyu anlatacağız ve anlatmaya devam edeceğiz. Özellikle geçtiğimiz süreç içerisinde parlamenter diplomasinin gereği biz milletvekili arkadaşlarımızla gittiğimizde çeşitli ülkelerde, özellikle Amerika'da FETÖ'cü yapının yaşattığı, yarattığı, ortaya koyduğu durumları anlattık, anlatmaya çalıştık Amerikalı Kongre üyelerine. Buna devam edeceğiz. Bir kez daha, bu tip girişimlerin nasıl oluştuğu, dışarıdaki destekçilerinin nasıl kandırıldığı, onlara buradaki durumun nasıl anlatıldığını ifade etmemiz gerekiyor. Burada Dışışleri Komisyonunun değerli üyeleri olarak bu konuda bize görev düşmektedir. Söz birliğine ihtiyacımız vardır, verdiğiimiz röportajlardan diğer konulara kadar, söz birliğine ihtiyaç vardır.

Milletimizin bu darbe girişimini yüreğiyle, göğsüyle sindirmesi, göğsünde eritmesi büyük bir kadirşinaslıktır. Meydanlar mesajları vermiştir ve mesajları vermeye devam edecektir. İşte, en büyük güç demokrasidir, en büyük güç millî iradedir diyorum.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 16

Rabb'im bu acıları, bu sıkıntıları bize, bu yüce millete göstermesin diyorum. Şehitlerimize -özellikle Rize' den 11 şehidimiz var, onları toprağa verdik, hepimiz verdiniz- tanklara karşı yürüyen, Genekurmaya giren bu aziz şehitlerimize, yüreğini ortaya koyan aziz şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum, yaralılara acil şifalar diliyorum ve demokrasi kazandı, millî irade kazandı, yüce aziz Türk milleti kazandı diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Fevzi Bey, artık kısa kısa geçip bitirebilirsek...

Buyurun.

FEVZİ ŞANVERDİ (Hatay) – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; ben de tekrar olmasın diye... Benim de düşüncelerim arkadaşlarımızın ortaya koymuş olduğu fikir ve düşüncelerle örtüşüyor. Ben de bu vesileyle ülkemizde yaşanan bu demokrasiye karşı kalkışmayı şiddetle kınıyorum. Gün birlik günü, beraberlik günüdür; gün söylemin eyleme dönüşme günüdür. Onun için, arkadaşlarımız bugün bu toplantıda çok kıymetli fikir ve düşüncelerini de ortaya koydular; bunları ben kendi kanaatimi ortaya koymak adına söylüyorum, biz Dışişleri Komisyonu üyeleri olarak da kendi irademizi ortaya yansıtmak bir bildiriye mutlaka ortaya koymamız gerekir diye düşünüyor, katılımlarından dolayı bütün arkadaşlara teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ederim.

Serkan Bey, buyurun.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, bir kez daha darbeyi şiddetle kınıyoruz, lanetliyoruz; darbeye hayatını kaybeden bütün şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Tekrara da açıkçası girmek istemiyorum, bütün arkadaşlarımız aynı şeyi söylediler; ben şunu özellikle özetle söylemek istiyorum: Darbe gösterdi ki bir kez daha özgür, demokratik, laik, sosyal bir hukuk devletinin daha çok korunması gerektiğini ortaya koymuştur. Bundan sonraki süreçte özellikle şu anda iktidarın, sizlerin kutuplaşmalara mahal vermeyecek iyi bir yönetimin sergilemeniz gerektiğini düşünüyoruz. Bu konuda, özellikle bu konuda sizlerden bir samimiyet bekliyoruz. Biz ulusal anlamda nasıl ki ortak bir irade koyuyorsak, bundan sonraki süreçte de gerek gözaltılarda, tutuklamalarda, tasfiyelerde açıkçası bir araştırma komisyonu kurulabilir, bütün partilerden oluşacak bir komisyon kurulması gerekiyor...

BAŞKAN – Konuştuk onları siz gelmeden önce, konuştuk.

SERKAN TOPAL (Hatay) – Az önce -son olarak da- Sayın Basri Bey “Yapısal sorunları çözme noktasında muhalefetin destek vermesi gerekiyor.” demişti, bu konuda da biz zaten destek veriyoruz ama bu konuda da iktidarın bütün soru işaretlerini giderebilecek samimi bir yaklaşım göstermesi gerekiyor.

Ben teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Mustafa Bey, buyurun, kısaca alalım lütfen.

MUSTAFA SERDENGEÇTİ (Aksaray) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; öncelikle, ben de bütün arkadaşlar gibi 15 Temmuz gecesi yaşanan hain, alçak darbe girişimini kınıyorum ve lanetliyorum. Bu darbe girişimi üzerinde elbette çok uzun şeyler söylenecek, konuşulacak, yazılacak, çizilecek; ben de bu konuda birkaç şey söylemek istiyorum.

Öncelikle, Türkiye’de darbe olmayacağı konusundaki kanaatim o gece değişti, Türkiye’de darbe o kadar uzak bir şey değilmiş. 50-60 üst düzey rütbeli asker, 40-50 tank, 2-3 tane uçak Türkiye’ye korkunç bir gece yaşattı. Şimdi, bu açıdan bundan sonra böyle bir darbe girişiminin olmaması için yapılması gereken şeyler üzerinde yoğunlaşmak gerektiğini düşünüyorum. Neler yapılabilir? Benim âcizane fikrim, bir daha orduda böyle kliklerin, böyle cuntaların yerleşmemesi, yer almaması veya köklenmemesi için tedbirler almak gerekiyor. Ayrıca, kanunlar ve cezalar belirleyici olmalı. Yani, böyle bir işe kalkışan kişinin çok ağır cezalar alacağı önceden belirlenmeli. Hatta o gün darbeye rol alan rütbesiz erlerle ilgili de tartışmalar vardı. Şimdi, bu erlere de askerlik ocağına girerken veya kanunla veya ilk girdiğinde söylenmesi gerekir ki, eğer komutanı darbe yapıyorsa bu işe karışmamalı, karışırsa bunun da cezasının olduğunu o da bilmeli. Ya değilse 50-60 rütbeli subay Anadolu’nun bağrından çıkmış bizim evlatlarımızla darbe yapamaz, bize silah çekemez yani.

EREN ERDEM (İstanbul) - “Tatbikat.” demişler zaten başta onlara.

MUSTAFA SERDENGEÇTİ (Aksaray) – Demişler ama bundan sonra bilmeli ki, yani, eğer komutanı emir veriyorsa darbeye ilgili yani sivil halka ateş etmesini emrediyorsa bunun bir suç olduğunu, darbeciler gibi yargılanması gerektiğini baştan bilmeli, “Ben emir kuluyum.” diyememeli. Yani, komutanı “Kendini camdan at.” dese, atacak mı bu asker? Yani, bu asker olmasa zaten 4-5 üst düzey rütbeli adam veya 5 orgeneral darbe yapamaz. Yani, onlar bizim evlatlarımızla bize darbe yapıyorlar. Bunun gibi cezalar belli olmalı. Daha sonra böyle bir olay olduğunda neler yapılabileceği... Yani, öncelikle, koruyucu tedbirleri olmalı yani istihbaratta bir zafiyetimiz varsa onlar takip edilmeli; sonra, böyle bir olay olduğunda neler yapılabilecek, bunların hepsi baştan belli olmalı. Bir de böyle bir olay gerçekleşirse, şimdiki durum gibi, rehabilitasyonu nasıl olmalı yani bir iç savaş çıkmama olasılığı veya başka bir şey için bunların hepsi önceden belli olmalı. Bence, biz bu darbeyi ucuz atlattık ama son değil, her an yenisi olabilir.

Darbeler üzerinde konuşulacak “Bunlar niye başarılı olamadılar?” diye. Şimdi, düşünün, o gece...

Yani, uzatıyorum, kusura bakmayın ama.

BAŞKAN – Toparlayalım lütfen.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 17

MUSTAFA SERDENGEÇTİ (Aksaray) – ...Cumhurbaşkanımızı ele geçirselerdi, biraz geç başlasalardı çok ağır olurdu bu. Şimdi, bu darbe üzerine yazılacak, çizilecek; yeniden darbe yapma heveslileri de bunu inceleyecekler, nerede hata yaptıklarını görecekler, yeniden deneyecekler. Bunun için, bunlara çok önemli tedbirler alınmalı diye düşünüyorum.

Yine, kısaca, hızlı geçmek için iki şey daha söyleyeceğim. İşte, böyle bir tehlikeden sonra ordumuz zayıfladı yani Ergenekon ve Balyoz davaları ve bundan sonra da ordumuzda bir zayıflama var. Üst düzey rütbeli askerler gidiyor ama uzun süre konuşuluyordu zaten "Orduda yüksek rütbeli subay çok fazla." diye. Bu, bir fırsat olarak daha dinamik, daha hızlı bir ordu yapılanması olabilir.

Üçüncü olarak da Dışişleri Komisyonu üyesi olarak, bu darbe girişimi Türkiye'nin itibarını çok zayıflattı, mutlaka dışarıda bununla ilgili çok sorularla karşılaşacağız ama bunu da böyle anlatmak gerekir ki yani "Bu darbeye Türk halkı olarak, millet olarak biz karşı çıktık, sizler el altından desteklediniz. Aslında, biz daha demokratız." diye bu şekilde anlatılabilir.

Allah bir daha böyle günler yaşatmasın. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Mustafa Bey.

Buyurun Sayın Şeker.

RECEP ŞEKER (Karaman) – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım; ben de haince planlanan FETÖ terör örgütünün girişimini kınıyor ve lanetliyorum. Birlik, beraberlik içerisinde, Sayın Cumhurbaşkanımızın, Hükümetimizin, Başbakanımızın, siyasi parti başkanlarımızın, milletvekillerimizin, basınımızın ve en önemlisi de sahadaki vatandaşlarımızın dik duruşuyla büyük, sıkıntılı bir darbe girişimini çok başarıyla atlattığımızı düşünüyorum.

Tabii, burada 15 Temmuz günü bir tarih yazıldı, hepimiz tarihin bir parçası olduk, ilerleyen yıllarda, belki yüzyıllar içerisinde de buradaki duruş her zaman anlatılacak. Herkesin de bir hesabı oldu bu tarihle, o günkü duruşla alakalı. Artılı eksili, hatalı yanlışlı, tamamen bunlar hem bireysel olarak, kişisel bazlı hem de kurumsal bazda değerlendirilecek. Buradaki hatalardan da ders çıkartılacağı kanaatindeyim, tabii ki sahada gördük.

Karaman'da da bir şehidimiz vardı. Şehidin babasının "Zaten hep şehit olmayı arzu ederdi." gibi ifadeleri vardı. Dün de Yenimahalle'de devlet hastanemizi gezdik. Oradaki yaralıların ne kadar mutlu bir duruşlarının olduğunu veya hastaneden çıkar çıkmaz aynı olayı tekrar yapabilecek bir iman güçlerinin, vatan, millet sevgilerinin olduğunu tekrar müşahade ettik, hatta anlattıkları bazı ilginç olaylar da vardı. Yaralılara hem ateş edip bir kısmını öldürdükleri hâlde müdahale etmek isteyen, yaralının birbirine müdahalesine dahi izin vermedikleri, hatta bir doktorun emirlere karşı gelerek yaralılara müdahale ettiği gibi birçok... Canlarını ortaya koyan insanımızın milletin bekası için dik duruşunu hep beraber seyretmiş, izlemiş ve bizzat vekiller olarak da Mecliste de ve sahada da bunlara iştirak etmiş olduk.

Geldiğimiz noktada, aslında, ülkede -denildiği gibi- bizim parti olarak da iddia ettiğimiz gibi gerçekten birçok aşamayı geçmişiz. Yani, iki günlük bir süreç içerisinde bu denli büyük bir operasyonu yıllar öncesinde seyrettiğimiz sonuçları olmadan atlatabilmemiz, geldiğimiz noktada hafta sonu bir organizasyonu gibi olan şeyin hafta başında tüm sanayide, esnaf dükkânlarında, çarşı, pazarda hayatın akışının devam etmesinin görülmesi, akşamları da aynı dik duruşla sahalara inilmesi hem ülkenin geldiği noktayı, birlik, beraberliğin ne kadar güzel yapılabildiğini, zor şartlarda siyasi partilerin de, fikir ayrılıklarının da bertaraf edilebildiğini göstermiş bir ülke olarak ben burada dik duruşu gösteren herkese teşekkürlerimi, saygılarımı sunuyorum. Başarısız olan bir darbe de aslında, bundan sonra -inşallah- darbelerin Türkiye'de bittiğinin bir göstergesi olarak tarihe düşecektir ümidini paylaşıyorum.

Hepinize saygı ve sevgilerimi sunuyorum. Aynı zamanda, sahada gördüğümüz idam meselesinin de Mecliste tartışılması gerektiğini tekrar saygıyla arz ediyorum. Hepinize selamlarımı ve saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ceyda Hanım, kısaca, lütfen tekrara da girmeden...

CEYDA BÖLÜNMEZ ÇANKIRI (Mardin) – 15 Temmuz gecesi Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında toplanan bir milletvekili olarak, buraya gelirken ya demokrasi savaşımızı verecektik ya da tutuklanıp, öldürülüp bertaraf edilecektik. Demokrasi savaşını milletimiz iradesiyle püskürttü. Burada bizimle birlik ve beraberlik gösteren Cumhuriyet Halk Partisi, Milliyetçi Hareket Partisi milletvekillerimize de teşekkür ediyorum.

Güneydoğu milletvekili olarak, bu zamana kadar vermiş olduğumuz bütün şehit asker, polis kardeşlerimiz adına da bu FETÖ terör örgütünün bu anlamda ikinci kez yargılanmasını istiyorum. Bunun dışında, Türk Silahlı Kuvvetlerimiz içinde giymiş olduğu üniformaya sahip çıkan askerlerimizin üniforma giyip halkına silah çeken vatan hainlerinden ayrı tutulması gerektiğine inanıyorum. Şehitlerimize Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum. Polisimize, basınımıza, halkımıza, Meclisimize yapılan bu darbe girişimini de şiddetle kınıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Var mı, Halil Bey, ekleyeceğiniz bir şey?

Buyurun, bir cümle alalım sizden.

HALİL ÖZCAN (Şanlıurfa) – Ben tüm arkadaşlara teşekkür ediyorum bu yapıcı konuşmalarından dolayı.

Ben de 15 Temmuz gecesi Meclisteydim, ben de oradaki arkadaşların, bütün partilerden gelen, özellikle MHP, CHP'den ve AK PARTİ'den olan arkadaşlar... Biz de artık demokrasiye sahip çıkma adına milletin emanetine -millet bize Meclisi emanet etti- ona sahip çıkma adına Mecliste olmayı denedik ve Allah'a çok şükür muvaffak da olduk. Bu başarı, bütün Türk milletinin, vatansever bu millet için bayrağını seven herkesin başarısı. Bunun sadece AK PARTİ'nin meselesi olmadığını bu darbe bir kez daha göstermiştir.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : Dışişleri

Tarih : 20/07/2016 Saat : Kayıt: Dışişleri Stenograf : Uzman : Sayfa: 18

Basına da buradan teşekkür ediyorum, bütün basın yani ulusal basın olsun, yerel basınlar, hepsi darbeye karşı çıktı ama dış basından dediğiniz birçok şey... Bu da onların, bu FETÖ terör örgütünün işidir, oralarla bağlantıları, şeyleri çok. Hâlen bakıyorsunuz, özellikle Arap basınında, sadece Mısır ve İran dışında bütün basın bizimle beraber. Türk milletinin kahraman olduğunu ve hatta ilk attıkları manşetlerden yani gurur duyacağımız çok manşet var; "Türk milletinin altı yüz yıl bizi neden idare ettiğini bir kez daha anladık." diyorlar. Sadece Mısır basını bu dökülen halkın darbeye destek için döküldüğünü sürekli işliyor, düne kadar hâlen bunu yapmaktadır. Ama, bizim kendimize öz güvenimiz olacak, birlik, beraberlik, kardeşliğimiz ve toplumsal barışın sağlanması açısından bu darbeden çıkaracağımız derslerin başında olmalı diye düşünüyorum.

Ben tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de çok teşekkür ediyorum, bütün arkadaşlarımız konuştu. İnşallah, devam ederiz ama bugün Mecliste -dediğim gibi- gruplar bir ne yapacaklar, onları görelim, ona göre biz de kendimize bir yol haritası çizeceğiz.

Burada getirilen bütün fikirlere, ben iyi kötü tamamına katılıyorum, bir kısmı zaten hayata geçen şeyler. Yani, şunun da bilinmesini istiyorum: Geçmişte farklı uygulamalar olmuş olabilir ama Komisyonumuz, çok şükür, bütün arkadaşlarımız gereken uyumu ve olgunluğu gösteriyorlar.

26'ncı Yasama Dönemi Birinci Yasama Yılı'nın 31'inci toplantısını kapatıyorum.

Kapanma Saati: 12.49

